

Harkakötöny
Község Önkormányzatának

Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2025 – 2030.

2025. december

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

1. Bevezetés	3
1.1 Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	5
1.2. Jogszabályi háttér bemutatása	6
1.3. Stratégiai környezet bemutatása	9
1.4. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	27
2. Harkakötöny bemutatása	27
2.1. Gazdaság	29
2.2. Demográfia	29
3. Mélyszegénységben élők és a romák helyzete, egyenlősége	32
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet	33
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	33
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliség-hez kapcsolódó támogatások	46
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	48
3.5. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	50
3.6. Közösségi viszonyok	59
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	60
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	60
4.2. A gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	67
4.3. Óvodai és iskolai nevelés adatai	70
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	74
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	76
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	76
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	78
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	78
5.4. Nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	79
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	79
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben	80
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	81
6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői	82
6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete	85
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	88
7.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	88
7.2. A fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	89
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	90
9. A Helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	91
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	
I. HEP IT részletei	
9.1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	91
9.2. A beavatkozások megvalósítói	92
9.3. Jövőképünk	93
9.4. Megvalósítás	93
II. Összegző táblázat	98

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

1. Bevezetés

Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen. Kifejezte, hogy az állam hatékony jogvédelmet kell, hogy biztosítson a hátrányos megkülönböztetést szenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 4. fejezete utal a Köztársasági Esélyegyenlőségi Programra, amely leszögezi: az élet valamennyi területén meg kell előzni a hátrányos megkülönböztetést és elő kell segíteni az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét. Az esélyegyenlőség biztosítása egyaránt feladata az államnak és az önkormányzatoknak is.

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi önkormányzat öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melyet két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni.

Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség.

Az országos felzárkózáspolitikai település-szintű részeként 2013-tól alakult ki a HEP-ek elkészítésének új rendszere. A HEP az önkormányzatok által sok éve elfogadott, bejártott és ismertté vált 5 évre szóló település szintű fejlesztési dokumentum.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t az Ebktv. 31.§ (5) bekezdésének előírása alapján a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el.

Jelen HEP a megfelelő képzéssel rendelkező köztisztviselő koordinálása mellett készült el.

A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

A Program kiemelt figyelmet fordít a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011.(XII.27.)Korm. rendelet alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok:

- a mélyszegénységben élők,
- a romák,
- a gyermekek,
- a nők,
- az idősek,
- fogyatékkal élők.

További esélyegyenlőséggel érintett célcsoportok a következők:

- megváltozott munkaképességű emberek
- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódtak
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők
- (tartósan) munkanélküliek
- alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek
- (jövedelmi, lakhatási) szegények
- hátrányos helyzetű családokban/állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok
- 45 év feletti inaktívak.

Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek esetében nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet rendelkezéseivel, Harkakötöny Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, HÉSZ.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Az Esélyegyenlőségi Program a feltétele annak, hogy a helyi önkormányzat bármely hazai vagy európai uniós támogatásban részesülhessen.

1.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

A 1303/2013/EU rendelet 1. számú mellékletében foglaltak szerint:

„A tagállamok az 5. és 7. cikknek megfelelően biztosítják a nemek közötti egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és a hozzáférhetőség elősegítéséért felelős, megfelelő szervezetek részvételét a partnerségben, továbbá gondoskodnak arról, hogy a nemzeti gyakorlatokkal összhangban lévő, megfelelő struktúrák álljanak rendelkezésre a nemek közötti egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és a hozzáférhetőség terén történő tanácsadás céljából, annak érdekében, hogy biztosítsák a szükséges szakértelmet az ESB-alapok előkészítése, monitoringja és értékelése tekintetében.

A tagállamok megfelelően kezelik a hátrányos helyzetű csoportok szükségleteit, hogy lehetővé tegyék a munkaerőpiacra történő jobb beilleszkedésüket, és ez által elősegítsék a teljes körű társadalmi részvételüket.”

Harkakötöny Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Harkakötöny Község Önkormányzata elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítása iránt. Minden polgár számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhassanak, tanulhassanak és élhessenek a településen, és lehetőségéhez mértén megtesz mindent annak érdekében, hogy megakadályozza bárki „áldozattá” válását.

Harkakötöny Község Önkormányzata, a Képviselő-testület és szervei döntéseiken keresztül is kifejezik elkötelezettségüket az esélyegyenlőség területén.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. pld: hozzáférés az egészségügyi szolgáltatásokhoz, a képzettségekhez, a foglalkoztatási feltételekhez, a társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez, a közszolgáltatásokhoz, az információkhoz.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1.2. Jogszabályi háttér bemutatása

A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél az előzőekben bemutatott EU és nemzeti stratégiákon felül alábbi jogszabályok előírásaira helyeztük a hangsúlyt.

- Magyarország Alaptörvénye
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.)
- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete

Esélyegyenlőség az Alaptörvényben

Szabadság és felelősség

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

Az AB a halálbüntetésről szóló döntésben fogalmazta meg hogy „az emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot és minden mást megelőző legnagyobb érték. Az emberi élethez és méltósághoz való jog ugyancsak egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele”.

Az egyenlő méltósághoz való jognak az élethez való joggal való egységében azt kell biztosítani, hogy ne lehessen „értékes” pusztán életeket Jogilag másként kezelni. Az életek egyenlőségét a méltóság garantálja, melytől csakis életének elvételével lehet megfosztani, s ezzel mindkettő végérvényesen megszűnik”.ⁱ

IV. cikk

Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

XI. cikk

(1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

XIII. cikk

Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.ⁱⁱ

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.ⁱⁱⁱ

XVI. cikk

(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

(4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.

XVII. cikk

(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

XIX. cikk

(1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

XX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

XXV. cikk

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.

XXIX. cikk

(1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználatához, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználatához, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

XXX. cikk

(1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

A program elkészítésével kapcsolatban az alábbi törvényekre is figyelemmel kell lenni:

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvény (továbbiakban: Ftv.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása:

Harkakötöny Község Önkormányzat Képviselő-testületének az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletei:

- A gyermekvédelemi ellátásokról szóló 11/2020. (X.21.) ÖK rendelet
- A helyi szociális ellátásokról szóló 12/2020. (X.21.) ÖK rendelet
- A felnőttoktatási intézményekben tanuló hallgatók támogatásáról szóló 9/2012.(X.27.) ÖK rendelet
- A helyi lakáscélú támogatásokról szóló 9/2020.(VIII.28.) ÖK rendelet
- A településrendezési tervről és helyi építési szabályokról szóló 17/2015.(XI.30.) ÖK rendelet
- A helyi közművelődési feladatok ellátásáról szóló 7/2020.(VII.13.) ÖK rendelet

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló Mőtv. rendelkezik.

Harkakötöny Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programját, a 27/2019.(XII.19.) Kt. határozattal fogadta el.

1.3. Stratégiai környezet bemutatása

Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Költségvetési koncepció – 2021. évi költségvetésről szóló 2/2021.(III.12.) ÖK rendelet
A koncepció és a költségvetési rendelet azokat a pénzügyi lehetőségeket határozzák meg, amelyek az esélyegyenlőség megteremtését szolgálják.
- Gazdasági program
Hosszú távú cél: a községben élők életminőségének javítása.
- HÉSZ,Településrendezési terv
- Tanyagondnoki szolgálat és étkeztetés szakmai programja

A felsorolt programok, tervek, koncepciók egy-egy területre vonatkozólag határozzák meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Halasi Többcélú Kistérségi Társulás

A mai magyar területrendezés alapszintjei: az ország, a régió, a megye és a kistérség. A kistérségek illetékességi területei a KSH által kialakított körzetek. Az itt működő önkormányzatok képviselő-testületei közös területfejlesztési programok megvalósítása érdekében hozták létre a társulásokat.

Kiskunhalas és nyolc települési önkormányzat, - közöttük Harkakötöny község is - a 2004. évi CVII. törvény alapján 2005. február 1-i hatállyal megalapította a Halasi Többcélú Kistérségi Társulást.

A Kistérségi Társulás feladatai közoktatás területén a pályaválasztási tanácsadás, gyógytestnevelés, logopédiai ellátás megszervezése, a szociális ellátórendszeren belül pedig a családsegítés és gyermekjóléti alapellátás, az idősek gondozása, napközbeni ellátása, továbbá a házi segítségnyújtás megszervezése.

A Társulás célja a kistérség összehangolt fejlesztésének előmozdítása, a kistérségi önkormányzati közszolgáltatások színvonalának emelése.

2013. január 1. napjától hatályát veszítette a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. Törvény, valamint a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény, ez azonban nem eredményezte a kistérségi társulások automatikus megszüntetését, a jelenlegi társulások a megállapodások, szervezeti és működési szabályzataik alapján működhetnek tovább.

Kapcsolódás országos stratégiai dokumentumokkal

- **„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**
Az Országgyűlés felismerve azt, hogy a gyermekszegénység elleni küzdelem leghatékonyabb módja a szegénység kialakulásának megelőzése és a gyermekszegénység csökkentése érdekében átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedésekre van szükség, elfogadta a „Legyen Jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégiát. A Stratégia célja a gyermekszegénység csökkentése, a gyermekek esélyeinek javítása, a gyermekek és családjaik nélkülözésének csökkentése, a gyermekek fejlődési esélyeinek javítása. Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése, ehhez a társadalmi szakadékok szűkítése szükséges.
- **Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-**
Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, konkrét feladatokat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket.
A Stratégiai Tervben meghatározott feladatok elsősorban területi (hátrányos helyzetű térségek, települések) és szociális szempontok (pl. hátrányos helyzet, tartós

munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, stb.) - illetve ezek metszete - alapján határozzák meg a legfontosabb intézkedéseket, amelyek hosszú távon biztosíthatják a legszegényebbek - köztük nagy arányban romák - valós társadalmi és gazdasági integrációját. A négy prioritási területen elsősorban a szociális és területi szempontok alapján indokolt a feladatokat megfogalmazni. Az antidiszkrimináció és a kultúra (roma kultúra, hagyományok megőrzése) területén van lehetőség arra, hogy az egyes intézkedésekben a romák, mint önálló célcsoport kerüljenek meghatározásra. A feladatokban és az intézkedésekben mindenhol meg kell jeleníteni az esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés elvét, mely segíthet a romák érdekeinek hatékonyabb érvényesítésében.

- ***Idősügyi Nemzeti Stratégia 2009-***

A Stratégia elkészítését több éve tartó kutatások, elemzések, műhelymunkák előzték meg: Idősügyi Charta- melynek alapvető elvei képezik jelen Stratégia vezérfonalát – Kormányzati Idősügyi Nemzeti Cselekvési Terv, Nyugdíjasok Országos Képviselő 4 éves Érdekvédelmi Stratégiája, Javaslat Nemzeti Idősügyi Stratégia megalkotására.

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Idősügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot (81/2009. (X. 2.) OGY határozat). Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglaltak összhangban vannak az ENSZ alapelveivel, az Európai Unió törekvéseivel, a Társadalmi Befogadásról szóló közös Memorandummal, a Lisszaboni Stratégiával, a Berlieni Nyilatkozattal, az AGE vezérelveivel, az Európai Szociális Chartával, a magyarországi Idősügyi Chartával, az Európai Bizottság Közleményével, az Öregedésről szóló Madridi Nemzetközi Cselekvési Tervvel, az ENSZ Egészségügyi Szervezete, a WHO által 2001-ben publikált az idősügyi politikát meghatározó alapdokumentumával, melynek címe az Aktív Időskor (Active Ageing – Policy Framework) is. Biztosítani kell a szükséges támogatást ahhoz, hogy az idősök szempontjai megfelelően legyenek képviselve a társadalmi élet valamennyi területén, mind a társadalmi ellátórendszerekben, a foglalkoztatáspolitikában vagy akár a közösségi részvételt, a jogbiztonságot, a személyes jogok védelmét tekintve.

A Stratégia célja hosszú távon biztosítani, hogy időben és megfelelő módon tudjunk felkészülni az idősöedésre, a függetlenség megőrzése akkor is megmaradjon, ha az érintettnek szüksége van támogatásra, ne legyenek kiszolgáltatottjai sem az ellátórendszereknek, sem a hozzátartozóiknak. Fontos továbbá, hogy minden idős ember biztonságban érezhesse magát és a megfelelő szolgáltatáshoz juthasson.

- ***Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024***

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan.

Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezett, majd a Kormány 1847/2014. (XII.30.) Kormány határozattal elfogadta a Stratégia 2015. december 31-ig tartó cselekvési tervét.

A cselekvési terv három fő célt határoz meg:

1. az ifjúsági korosztályok sikeres társadalmi integrációjához szükséges környezet fejlesztése (pld: foglalkoztatást elősegítő munkaerő-piaci programok kialakítása, vállalkozóvá válás lehetőségének a biztosítása, fiatalok

családalapítás ösztönzése, korai iskolaelhagyás csökkentése, hátrányos helyzetű vagy különleges bánásmódot igénylő gyermekek esélyteremtésének elősegítése)

2. az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése (pld: pénzügyi ismeretek elsajátítása, egészségvédelmi és egészségfejlesztési intézkedések támogatása, hátrányos helyzetű,- fogyatékkal élő fiatalok támogatása a szabadidősport programok illetve a felsőoktatási képzések terén)
3. az ifjúsági szakma és az ifjúsági civil szervezetek munkájának segítése (pld: támogatni kell az önkormányzati ifjúsági célú feladatok ellátását, ösztönözni kell az üzleti szféra erőforrásainak az ifjúsági munkában történő bevonását).

- ***A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021***

A Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez meghatározott kormányzati lépések megtétele szükséges:

1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása. Mindkét nemnek joga van ahhoz, hogy osztozzon a családfenntartás örömeiben, sikerélményeiben és nehézségeiben. A társadalomnak elő kell segíteni a munka és a magánéleti kötelezettségek összehangolását családon belül, a nők és férfiak számára egyaránt.
3. A férfi-női részvétel aránytalanságának csökkentése, ennek támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban. A döntéshozatalra vonatkozó általános cél, hogy 2021-re Magyarország felzárkózzon az EU-s országok középmezőnyébe a nőknek a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén elfoglalt helyét illetően.
4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele. A végső cél a nők és a gyermekek elleni erőszak minden formájának felszámolása, valamint a nők és férfiak, lányok és fiúk testi és érzelmi integritáshoz való alapvető jogának megsértése ellen.
5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása: Lehetőséget kell biztosítani mindenki számára a személyes fejlődésre, a legmagasabb szintű teljesítmény elérésére és a társadalmi integrációhoz szükséges forrásokhoz való hozzájutásra.
6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve, célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása.

- ***Az EU 2020 stratégia***

Az „Európa 2020” stratégia az Európai Unió 10 évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája. Célja túlmutat az Unió válságból történő kivezetésén.

A stratégia öt kiemelt cél formájában határozza meg, milyen eredményeket kell az Európai Uniónak 2020 végére elérni a kutatás és fejlesztés, éghajlat-politika/energiaügy, oktatásügy, társadalmi befogadás valamint a szegénység elleni küzdelemben.

A célkitűzések megvalósítását az alábbi kiemelt kezdeményezések segítik:

1. foglalkoztatás – biztosítani kell, hogy a 20-64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75 %-ot.

2. K+F - az EU GDP-jének 3%-át a kutatásba és fejlesztésbe kell fektetni.
3. éghajlatvédelem, energiagazdálkodás – az üvegházhatást okozó gázok kibocsátást 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest, a megújuló energiaforrások arányát és az energiahatékonyságot 20 %-kal kell javítani.
4. oktatás – 10% alá kell csökkenteni a korai iskolaelhagyók arányát továbbá el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen.
5. küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen - legalább 20 millióval csökkenjen a nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élők száma

- ***Nemzeti Reform Program***

Az Európai Unió tagállamainak minden évben (április folyamán) be kell nyújtaniuk az Európai Bizottság részére nemzeti reform programjukat (együtt a konvergencia vagy stabilitási programmal), amelyben beszámolnak az Európa 2020 Stratégiában megfogalmazott nemzeti célkitűzések irányában tett előrehaladásról, az országspecifikus ajánlások végrehajtásáról, valamint egyéb, a Tanács különböző iránymutatásai mentén végrehajtott és tervezett kormányzati intézkedésekről.

A 2015. évi Nemzeti Reform Program tervezete részletesen bemutatja a 2014. évi ajánlások végrehajtása érdekében tett kormányzati lépéseket, az Európa 2020 Stratégia fő célkitűzéseire hozzájáruló legfontosabb kormányzati intézkedéseket, valamint azokat a már végrehajtott (vagy folyamatban lévő) intézkedéseket, amelyek a Kormány és/vagy az EU számára prioritások, de közvetlenül Európa 2020 célkitűzéshez vagy országspecifikus ajánláshoz nem köthetők. A Nemzeti Reform Program külön kitér a 2014-2020-as időszakra vonatkozó kohéziós és vidékfejlesztési politikákkal való összhangra, mivel azok céljai és prioritásai az Európa 2020 Stratégia célkitűzéseivel szoros összefüggésben állnak.

- ***Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)***

Az NTFS a korábbi időszak felfogása mellett átfogó, gyakorlatias, esélyteremtő megoldásokkal támogatja a halmozottan hátrányos helyzetűek társadalmi felzárkózását, akik között a roma közösségekhez tartozók számarányukhoz képest felülreprezentáltak. A stratégia célja a munkaerő-piaci integráció és erősítése, az esélyteremtő oktatáshoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, a szociális biztonság megteremtése. Az elszegényedés veszélyével küzdők segítése nemzetstratégiai ügy, hiszen a szegénység az egész társadalom versenyképességét csökkenti, a munkanélküliség pedig az egész társadalom jólétét megalapozó gazdasági fejlődését gátolja.

Az NTFS összhangban van az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Program szegénység csökkentését szolgáló céljaival, valamint a Kormány és az ORÖ között 2011. május 20-án létrejött keretmegállapodásban foglalt célokkal és az e célkitűzések elérése érdekében kidolgozott, a 1338/2011. (X.14.) Korm. határozatba foglalt intézkedési tervvel.

- ***Nemzeti Drogellenes Stratégiáról (2013–2020)***

Az Európai Unió tagállamai törekednek arra, hogy saját nemzeti stratégiájuk összhangban legyen az EU drogstratégiájával.

Az Országgyűlés által 2013-ban elfogadott Nemzeti Drogellenes Stratégia című stratégiai program – Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen című dokumentum elveiben és megközelítésében teljes mértékben illeszkedik az Unió új drogstratégiájához.

Jelen dokumentum elsősorban a kereslet-és a kínálatcsökkentés szemléleti kereteit elfogadva, valamint a hazai és nemzetközi gyakorlat tapasztalatait alapul véve jelöli ki a legfontosabb beavatkozási színtereket. Nyomatékkal kívánja jelezni, hogy a kábítószer jelenléte szorosan összefügg a viselkedési függőségi problémákkal, a nemzet általános egészségi állapotával, különös tekintettel az értékszemerlet illetve a problémamegoldó készség személyes és közösségi jellemzőire. A hiányzó szakemberek pótlásával meg lehet teremteni a lehetőséget ahhoz, hogy a ma még hátrányos helyzetű, ellátatlan térségekben is hozzá lehessen férni a betegségek kezelését biztosító szolgáltatásokhoz.

„A Nemzeti Drogellenes Stratégia a drogmentesség elérésének és megtartásának célját szem előtt tartva elsősorban olyan programok indítását és fenntartását ösztönzi, amelyek előterében a személyes és közösségi fejlődés, a szermentes életmód és értékvilág megerősítése, illetve az ezt támogató ismeretek és képességek elsajátításának lehetőségei állnak. Az ilyen programok mellett természetesen a kábítószer-használathoz kapcsolódó egyéni és társadalmi kockázatok és károk kezelése is fontos feladat marad.”

- ***Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)***

A társadalmi bűnmegelőzés olyan állami szerepvállalás mellett zajló szakmai és civil mozgalom, amely a központi és helyi kormányzati szervek, települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági szereplők, állampolgárok és közösségeik, egyházak között megvalósuló együttműködésre épül, melyet a szakmai fórumként működő Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (továbbiakban: NBT) koordinálja.

Az NBT a legújabb tudományos eredményekre figyelemmel kidolgozta az Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát, melyet a Kormány **1744/2013. (X17.) sz. Korm. határozatával** fogadott el. A dokumentum figyelembe véve a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzetet, illetve a prognosztizálható jövőbeni trendeket meghatározza a következő tíz év jogalkotási, képzési, szervezetfejlesztési, szemlélet-és tudatformálási feladatait valamint a szükséges ösztönzői fellépés elősegítésének lehetőségeit.

A Stratégia kiemelt beavatkozási területei:

- településbiztonság fokozása,
- gyermek-és fiatalkori bűnözés megelőzése,
- áldozattá válás illetve bűnisméltés megelőzése a cél.

Tekintettel arra, hogy az időskorúak életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból fakadóan sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, ezért a stratégia valamennyi prioritásában előtérbe kell helyezni az idősek védelmét, segítségét, lehetséges bevonásukat a bűnmegelőzési programokba.

Különös figyelmet igényel a tanyavilágban élő emberek biztonsága, akik többségében idős, egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek.

A stratégiához kapcsolódik egy 2015-ig szóló cselekvési terv is, amely csökkentené a bűncselekmények áldozatainak számát, bővítené a fiatalok bűnmegelőzési ismereteit.

Az **1429/2015. (VI. 30.) Korm. határozata** alapján a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a következő 2b. ponttal egészül ki: „2b. A Kormány felkéri az 1. mellékletben szereplő, nem a Kormány vagy a Kormány tagja irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervezetet, hogy működjön közre a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023) és az abban foglalt intézkedések végrehajtásában.”

- **Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia 2012-2024**

Először 2007-ben készült fenntartható fejlődési stratégia. Az Országgyűlés 2008-ban hozta létre az azóta is folyamatosan működő Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanácsot (továbbiakban : NFFT), mint érték-és érdekegyeztető és tanácskozó testületet, melynek feladata kettős, egyrészt tájékoztatnia kell az országgyűlési képviselőket a Parlament elé kerülő szakpolitikai stratégiák, programok fenntarthatósági kockázatairól másrészt a közvélemény informálásában, a fenntartható fejlődési nemzeti stratégiák kialakításában vesz részt. Az NFFT Titkársága 2011. őszre elkészítette a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia első szövegváltozatát, melyet az Országgyűlés a 18/2003. (III.28.) határozatával fogadott el. A stratégia célja, hogy az egész nemzetet összefogó irányt adjon az egyéni és közösségi cselekvések számára, biztosítsa a folytonosan változó társadalmi- humán- gazdasági-természeti külső környezethez való alkalmazkodás feltételeit.

Az ország területileg eltérő társadalmi, gazdasági és környezeti adottságokkal rendelkezik. Az eltérő térségekre, a településhálózat elemeire önálló célokat kell megfogalmazni ezért fontos a megyei és járási szintű fenntarthatósági keretstratégiák kialakítása, tárgykörük-, felelőseik kijelölése, tervkapcsolataik meghatározása. „Kezdeményezni kell megyénkénti és járásonkénti fenntarthatósági területrendszer-vizsgálatokat is”.

- **Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)**

Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el a az Országos Fogyatékosügyi Programról szóló határozatát.

A program tartalmazza azokat a középtávon elérendő célokat, szükséges lépéseket, fő irányokat, amelyek a fogyatékos személyek – fogyatékoságból adódó – hátrányainak leküzdését segítik elő. A fogyatékos személyek életminőségét javító intézkedések hozzájárulnak a célcsoport képzettségi szintjének emelkedéséhez, foglalkoztatottsági szintjük növekedéséhez. A Program végrehajtásának eredményei támogatják az érintettek aktivitását, önellátási-ön gondoskodási képességét, hosszú távon lehetőséget teremtve ezzel az állami szerepvállalás csökkentésére.

A Program főbb beavatkozási területei és tematikus céljai között szerepel az egészségügy, a foglalkoztatás, oktatás, képzés, korai fejlesztés, szociális szolgáltatások és ellátások, közlekedés, sport, kultúra, önálló életvitel kérdésköre.

„A fogyatékoságot társadalmi és emberi jogi kérdésként értelmezve, a fogyatékos személyeket önálló, önmagukért felelős jogképes embereknek kell tekinteni. „

Ahhoz, hogy a társadalom aktív és megbecsült tagjai lehessenek ők is, változtatni kell a közfelfogáson is, mely a fogyatékoságot egészségügyi problémaként kezeli.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, továbbá vállaljanak részt a Program megismertetésében.

- **Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia (2017-2025)**

A Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia a Digitális Nemzet Fejlesztési Program aktuális feladatairól, valamint egyes kapcsolódó kormányhatározatok módosításáról szóló 1486/2015.(VII.21.) Korm.határozat 6. pontjában meghatározott feladata teljesítése érdekében készül. A közgyűteményi intézményhálózatba tartoznak az állami intézmények, megyei és városi könyvtárak, múzeumok, és közérdekű gyűjtemények. A Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (NIS) a célok megvalósításához szükséges eszközök, illetve az ezekhez tartozó

intézkedések határozzák meg a közgyűjteményi terület fontosságát. A Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia a digitális kompetenciák fejlesztése körében fogalmazza meg a közgyűjtemények szerepét, a közösségi terek (eMagyarország Pontok, IKSZT-k, könyvtárak, stb.), az oktatási, kulturális és közösségi intézményeken át a leginkább rászoruló célcsoportokra fókuszálva (pl. munkanélküliek, hátrányos helyzetű családok, idősek, stb.). Kiemelt célként szerepel a közösségi internet szolgáltató helyek kapcsolatának erősítése (integrált közösségi terek (pl. eMagyarország Pontok, Postai Agóra helyszínek, IKSZT-k, közösségi házak, Teleházak, könyvtárak, stb.) és programok létrejöttének és hálózatba szerveződésének támogatása, az eTanácsadók, pedagógusok és egyéb véleményvezérek kapcsolatának erősítése. A stratégia külön hangsúlyt fektet az állami, és önkormányzati intézmények hálózati hozzáféréseinek szükségességére, azaz egészségügyi, oktatási, közgyűjteményi, szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, kulturális intézmények, önkormányzatok területén.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve¹

I. Születés és gyermekkor

1. Folytatni kell a hátrányos helyzetű családoknak a gyermek legkorábbi életkorától szolgáltatásokat nyújtó Biztos Kezdet Gyerekházak rendszerének területi alapú fejlesztését.
2. Járási szinten összehangolt, a teljes gyermek-életutat átfogó intézkedésekkel kell megerősíteni a gyermekek és családjaik számára esélyteremtő szolgáltatásokat, valamint a szakmai hálózatok működtetését.
3. A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése érdekében biztosítani kell, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre valamennyi rászoruló család jogosulttá váljon.
4. Annak érdekében, hogy a szolgáltatáshiányos kisebb településeken is elérhetőek legyenek a gyermekek és 25 év alatti fiatalok számára a hiányzó, egymásra épülő felzárkózást segítő szolgáltatások, folytatni kell a gyermekes családok és fiatalok megszólítását és bevonását célzó programokat, amelyek a helyi közösségek megújulása, fejlesztése mellett elősegítik a szolgáltatások biztosításához szükséges szakmai és szakmaközi együttműködések megerősítését is.
5. A kora gyermekkori időszakra koncentráció, komplex célzású beavatkozásokkal kell erősíteni a „Felzárkózó települések” program első két évében bevont településeken élő gyermekek felzárkózását.
6. A korai nevelés feltételeinek bővítése, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelése érdekében folytatni kell a bölcsődei férőhelyek számának területileg is kiegyenlített növelését, valamint magasan képzett szakemberállomány (kisgyermeknevelők) biztosítását.

II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig

1. Az óvodai nevelés minőségének fejlesztése érdekében folytatni kell az óvodai esélyteremtés területén megkezdett fejlesztéseket, figyelmet kell fordítani a kiépített szakmai módszertan és szakemberhálózat fejlesztésére.
2. Folytatni kell az óvodai infrastruktúra fejlesztését a hatékony intézményi nevelési feladatok ellátása érdekében. Biztosítani kell a gyermeki személyiség kibontakozását segítő pedagógiai, kisgyermeknevelői tevékenységek megszervezéséhez, végrehajtásához szükséges tárgyi eszközök beszerzését, fejlesztését.
3. A hátrányos helyzetű gyermekek családban nevelkedése és a szegénység csökkentése, illetve a társadalmi kapcsolatainak kiszélesítése érdekében folytatni kell a köznevelési kollégiumokra épülő, felzárkózást segítő szolgáltatások fejlesztését.

4. Az iskolai szemléletformálás, illetve ezzel összefüggésben a hazai vagy külföldi testvériskolai kapcsolatok fejlesztésére támogatni kell a szociokulturális hátrányokkal küzdő tanulók számára a társadalmi mobilitás elősegítését célzó, kompetenciafejlesztő iskolai és szabadidős tevékenységeket.
5. A hátrányos helyzetű gyermekek családi hátteréből származó hátrányok kompenzálása és továbbtanulási esélyeik növelése, a társadalmi mobilitás elősegítése érdekében szükséges a tanodák hálózatának további működtetése és fejlesztése. A tanodák fejlesztési foglalkozásain kiemelt figyelmet kell fordítani a digitális kompetenciák – és az internetbiztonság, az online médiatudatosság – fejlesztésére, egyebek mellett a Digitális Rámpaképzési program, a Digitális Jólét Program Pontok és az e-sport eszközeivel.
6. Támogatni kell a felzárkózást segítő szolgáltatások digitális infrastruktúrájának és hozzá kapcsolódó szolgáltatásainak fejlesztését. Az információs és kommunikációs technológiai (IKT) eszközök lehetőségeinek kihasználásával is erősíteni kell a hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok képességeinek fejlesztését.
7. A hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásának támogatására szükséges az anyagi és tanulási támogatást nyújtó, komplex középiskolai, szakképzési és felsőoktatási Útravaló ösztöndíj programok folytatása, továbbfejlesztése.
8. Fiatalkori életútjuk veszélyeztetettsége, halmozódó társadalmi hátrányaik miatt kiemelten fontos a szegény családokban élő roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának csökkentése, foglalkoztathatóságuk megalapozása, továbbtanulási lehetőségeik támogatása, az e célokat szolgáló programok folytatása, kiterjesztése.
9. A társadalmi felzárkózásban, a gyermekek iskolai karrierjének, társadalmi mobilitásának alakulásában meghatározó szerepe van a pedagógusok problémaérzékenységének, társadalomismereti, pedagógiai módszertani felkészültségének, különös tekintettel az online környezet pedagógiai módszertant érintő komplex lehetőségeire és kihívásaira. Ennek erősítésére szükséges a tanító és tanár szakos hallgatók képzésének tematikus áttekintése, gyakorlatorientált fejlesztése a társadalmi felzárkózás területén.
10. A roma fiatalok sikeres diplomaszerezése, társadalmi szerepvállalásuk és közösségi aktivitásuk megerősítése érdekében szükséges a roma szakkollégiumi szolgáltatások továbbfejlesztése, egyebek mellett digitális képzések kialakítása. A továbbtanulás támogatása, az érettségizett romák arányának növelése érdekében erősíteni kell a középiskolák és a szakkollégiumok közötti kapcsolatokat.
11. A szakmailag elhivatott, nemzetiségi pedagógus-utánpótlás biztosításának elősegítése érdekében folytatni kell a nemzetiségi pedagógusképzési ösztöndíjprogramot, kiemelt figyelemmel a roma nemzetiségi pedagógusképzésben részt vevő hallgatókra.
12. A rendelkezésre álló költségvetési források figyelembevételével meg kell vizsgálni annak lehetőségeit, hogy bevezetésre kerülhessen az általános iskola alsó tagozatos tanulóinak intézményi gyermekétkeztetésében a bölcsődés, óvodás gyermekek részére már biztosított kedvezményrendszer. Ugyancsak a rendelkezésre álló költségvetési források figyelembevétele mellett javasolt továbbá a jogosulti kör bővítése a családba fogadó gyám gyámsága alatt álló gyermekekkel. Vizsgálandó annak lehetősége, hogy biztosítani lehessen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult középiskolás tanulók esetében az intézményi gyermekétkeztetés 90%-os térítési díjkedvezménnyel történő igénybevételét a jelenlegi 50%-os kedvezmény helyett, továbbá javasolt bővíteni a jogosulti kört a családba fogadó gyám gyámsága alatt álló tanulókkal.
13. A rendelkezésre álló költségvetési források függvényében javasolt kiterjeszteni az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés jogosulti körét a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűnek nem minősülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekekre, valamint vizsgálni a családba fogadó gyám gyámsága alatt álló gyermekekre történő kiterjesztés lehetőségét is.

14. Folytatni kell a rászoruló 1–8. évfolyamos tanköteles korú gyermekek számára összeállított tanszercsomag éves, rendszeres juttatását.

15. A Szakképzés 4.0 stratégiával összhangban folytatni kell a végzettség nélküli iskolaelhagyás és lemorzsolódás megelőzését és csökkentését célzó intézkedéseket. Ennek érdekében a helyi igények alapján támogatni szükséges a szakképző intézményeket a kompetenciafejlesztést folytató előkészítő évfolyamok (orientációs fejlesztés és dobantó program), valamint műhelyiskolai képzési forma minőségi, eredményes megvalósításában, illetve a korábbiak folytatásaként a tanulók alapkompenciáinak és kulcskompetenciáinak mérésén alapuló, egyedi, illetve tanulócsoporthoz történő mentorált kompetenciafejlesztésben.

16. A Szakképzés 4.0 stratégiával összhangban támogatni kell az Apáczai ösztöndíjprogram megvalósítását, mely speciális támogatás a rászorultsági helyzet és jó tanulmányi eredmény nyomán, pályázat útján adható.

17. A szociokulturális és a területi hátrányok leküzdése érdekében folytatni kell a kulturális intézményekben megvalósuló tanórán kívüli nem formális és informális tanulási programok, tehetség gondozó foglalkozások támogatását.

18. A jelentősen átlag alatti teljesítményt nyújtó köznevelési intézmények eredményességének javítása érdekében szükséges az oktatási környezet fejlesztése, a digitális pedagógiai módszertanok és eszközök alkalmazása, a deszegregációs intézkedések megerősítése, elterjesztése.

19. Folytatni kell az iskolai eredményesség javítása, a lemorzsolódás megelőzése érdekében az iskolai eredményesség mutatói alapján fejlesztésre szoruló, alacsony teljesítő intézményeket célzó beavatkozások megvalósítását, eredményes pedagógiai-módszertani beavatkozások kiterjesztését.

20. Tovább kell fejleszteni a pedagógiai-szakmai támogatást a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer adataira is támaszkodva. További pedagógiai-módszertani megerősítése szükséges a jelzőrendszer alapján azonosított tantárgyi, pedagógiai területeknek, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóakra vonatkozó feladatok értékelésének, a fenntartói szakmai ellenőrzés lebonyolításának. Kiemelt figyelemmel kell lenni az értékelési, mérési, ellenőrzési rendszerek tanulási és tudásmegosztási eszközként történő működésére, a mérési eredmények értelmezésével és hasznosíthatóságával kapcsolatos tudás további bővítésére.

21. Folytatni kell a köznevelési intézmények felújítását, korszerűsítését és bővítését, valamint a nevelés-oktatáshoz szükséges eszközökkel történő ellátását a kevésbé fejlett régiókban a minőségi és befogadó oktatási környezet megteremtése érdekében.

22. Ki kell alakítani az állami fenntartású köznevelési intézményekben a digitális eszközök használatához szükséges iskolai infrastruktúrát (internet, helyi hálózat fejlesztése), eszközbeszerzés (tantermi eszközpark fejlesztése, személyi használatra átadott eszközök), biztosítani kell az intézmények honlapjainak, mobilalkalmazásainak akadálymentesítését, a DigKomp alapján a tanulók és a pedagógusok digitális kompetenciájának fejlesztését.

23. Fejleszteni kell a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók együttnevelését támogató szolgáltatásokat, utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatokat, eszközkölcsonzókat, utaztatási szolgáltatásokat. Szakmailag segíteni kell a pedagógiai szakszolgálatok munkáját, javítani kell az eszközellátottságot, a hozzáférhetőséget, valamint segíteni kell az új eljárások adaptálását.

24. Programot kell indítani az alapfokú művészeti iskolákban a 6–16 éves – köztük kiemelten a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű – tehetségígéretek felismerésére, tehetségfejlesztésére, továbbtanulásuk, érettségi szerzésük, a munkaerőpiacon jól hasznosítható szakmaszerzési esélyeik javítására, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére.

III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód

1. Támogatni kell a gyermekek családban történő nevelkedését. A gyermekvédelmi szakellátásba kerülés megelőzése érdekében erősíteni kell a szülőkre irányuló figyelmet. A családi válsághelyzetek, a családban levő működési zavarok kezelése, csökkentése érdekében támogatni kell a szülői kompetenciafejlesztésre, a szülők edukációjára irányuló programok megvalósítását és a megelőző közösségi alapú kezdeményezéseket. A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermek esetében családi kapcsolatainak fenntartása, kialakítása érdekében innovatív programok kidolgozása vagy adaptálása szükséges. Indokolt a vér szerinti családba történő hazagondozás vagy az örökbefogadás elősegítése, a hazagondozás hatékonyságának növelése, és utánkövetése.
2. A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása érdekében támogatni kell a gyermekek bántalmazás vagy emberkereskedelem áldozatává válását megelőző egyedi és országos programok megvalósítását, beleértve az online zaklatás minden formájával összefüggő bántalmazást, áldozattá válást is, valamint fejleszteni kell a bántalmazott vagy emberkereskedelem áldozatává vált gyermekek támogatását célzó szolgáltatásokat.
3. A gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek, fiatal felnőttek társadalmi integrációjának elősegítése érdekében meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy azok a kistélepülések, ahol nagyszámú nevelőszülői vagy gyermekotthoni férőhely működik, és ebből következően a településen élő gyermekek körében a gyermekvédelmi szakellátásban részesülők aránya magas, a köznevelési és egészségügyi feladatellátás központi költségvetési támogatásában külön kompenzációs forrásban részesülhessenek. Ez az adott települési önkormányzatnak nyújtott támogatással, valamint az adott településen működő iskolák többletfeladat-ellátásának kompenzációs célú támogatási lehetőségének megteremtésével érhető el.
4. Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a szolgáltatáshiányos településeken, illetve az elmaradott településrészekben javuljon az önkormányzatok által biztosított humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, különös tekintettel a családokról, gyermekekről, fogyatékos személyekről, időskorúakról, szenvedélybetegekről, pszichiátriai betegekről és hajléktalan emberekről gondoskodó szociális alapellátások vonatkozásában. A költségvetési lehetőségeknek megfelelően szükséges a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározott szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása új szolgáltatások megszervezésével, illetve a már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével.
5. Azon hátrányos helyzetű embereknek, akik nem rendelkeznek minimális digitális kompetenciával sem, lehetővé kell tenni, hogy a mindennapi élethez, illetve a munkavégzéshez szükséges elemi szintű digitális kompetenciákat el tudják sajátítani.
6. A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, illetve a családból történő kiemelésének elkerülése, továbbá a krízishelyzetben lévő családok esetében a család egységének megtartása érdekében szükséges az átmeneti elhelyezést nyújtó családok átmeneti otthona fejlesztése, különösképpen a külső férőhelyek számának növelése.
7. A sérülékeny csoportba tartozók, rászorulóknak segítséghez történő hozzájutásának bővítése érdekében javasolt a szolgáltatások nyitvatartási idejének meghosszabbítása és a hétfélig nyitva tartás biztosítása, hogy a szolgáltatás jobban igazodjon az igénybevevők szükségletéhez, igényéhez és a hozzátartozók munkaidejéhez.
8. Erősíteni kell a helyi közösségi tevékenységeket a közterek „közösségi tér funkcióinak” bővítésével, melynek részei a helyi kultúra, hagyományok, illetve egyéb, a helyi közösség által szervezett rendezvények lebonyolítására alkalmas térrészek kialakítása, fejlesztése, kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása.
9. Meg kell alapozni a hátrányos helyzetű fiatalok integrációjának elősegítésére, valamint aktivitásuk és társadalmi kohéziójuk növelését szolgáló élménypedagógiai, a fizikai aktivitásra építő programok infrastrukturális hátterét, a hátrányos helyzet újratermelődésének

megakadályozásához. Ösztönözni kell a közfoglalkoztatottak nyílt munkaerőpiacra történő visszavezetését.

5. Tovább kell erősíteni a közfoglalkoztatás célzottságát. A kedvezményezett térségekben fokozottan kell biztosítani a közfoglalkoztatást azon személyek számára, akik a nyílt munkaerőpiacra rövid időtávon belül nem vezethetők vissza. A közfoglalkoztatás eszközeivel is támogatni kell a legnehezebb helyzetű településeken a felzárkózási programok megvalósítását.

6. Aktív munkaerő-piaci programot kell megvalósítani a nem dolgozó és nem tanuló fiatalok munkaerő-piaci helyzetének javítására.

7. Folytatni kell a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű álláskeresőket és inaktív foglalkoztathatóságát, munkaerő-piaci esélyeit javító aktív munkaerő-piaci programokat.

8. A kulturális intézmények bázisán is biztosítani kell a hátrányos helyzetű emberek hozzáférését az egész életen át tartó tanulást célzó szolgáltatásokhoz.

9. A leghátrányosabb helyzetű munkaerő-piaci csoportok integrációja érdekében szükséges a hazai szociális gazdaságot, ezen belül a társadalmi célú vállalkozásokat egyértelműen definiáló jogi környezet kialakítása, ezt követően stratégia megalkotása. Ennek részeként az intézményrendszerének fejlesztése révén, a szociális gazdaság szervezeteinek és eszközeinek támogatásával bővíteni kell a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatását, valamint meg kell alapozni egy egyszerű, jól alkalmazható, a szervezetek által vállalt társadalmi célokhoz igazítható hatásmérési modell és mérési eszköztár kidolgozását és elterjesztését.

10. Területileg is célzott, egyénre szabott szakmai, módszertani, ügyviteli szolgáltatásokkal kell segíteni a hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatási lehetőségeinek bővítését, vállalkozások, társadalmi vállalkozások létrehozását és beindítását.

11. Támogatni és ösztönözni kell a hátrányos helyzetű munkanélküliek foglalkoztatására lehetőséget adó társadalmi célú vállalkozásokat, a vállalkozások hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságának szem előtt tartásával, valamint a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő, önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek foglalkoztatási képességének megtartását, lehetőségek szerinti növelését, önfenntartó piaci szereplővé válását.

12. Folytatni kell a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében a Kormány által kijelölt településeken a gazdaságélénkítő programot és ösztönözni kell a helyi munkahelyteremtést. Az elsődleges munkaerőpiacra való bekapcsolódás lehetőségeinek növelése érdekében szükséges a felzárkózó települések közlekedésének infrastrukturális fejlesztése.

13. Folytatni kell a térségi és települési felzárkózáshoz kapcsolódó helyi gazdaságfejlesztési intézkedéseket: a társadalmi vállalkozások, elsődlegesen a helyi önkormányzat tagságával rendelkező szociális szövetkezetek a helyi adottságokhoz igazodó termelő, feldolgozó, szolgáltató vállalkozási tevékenységének támogatásával, valamint helyi termék-előállításához, mezőgazdasági termékek térségi piacra jutását elősegítő, termelést követő műveletekhez, kezeléshez kapcsolódó közösségi, önkormányzati többségi tulajdonú agrárlogisztikai infrastruktúra kialakításával.

V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem

1. A teleszerű lakhatással járó társadalmi problémák kezelésére folytatni kell a komplex településképzési programokat a nem városi jellegű településeken. A beavatkozások célja a szegregált társadalmi környezetben, veszélyeztetett lakhatási helyzetben élő emberek, illetve közösségek felzárkóztatásának és integrációjának segítése humán fejlesztésekkel és infrastrukturális beruházásokkal.

2. A városi jellegű településeken folytatni kell a szociális város rehabilitációs intézkedéseket az érintett, települési szövetbe ágyazott városrészek meglévő funkcióinak fejlesztésével, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakításával, valamint szükséges

esetben a településtesttől elkülönült telepek felszámolásával, az ott élők integrációjának segítségével. Továbbra is fontos a közösségformálást erősítő terek, létesítmények fejlesztése, beleértve új közösségi funkciók létrehozását, meglévők megerősítését. Kiemelt figyelmet kell fordítani a lakhatás legalizálására, a lakhatási biztonság növelésére, valamint a lakhatási körülmények infrastrukturális feltételeinek a javítására.

3. A szegregátumokban élők helyzetének célzott javítása érdekében szükséges az Országos Szegregációs Adatbázis aktualizálása a 2022. évi népszámlálás alapján. Határidő: 2024. december 31.

4. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia céljaival összhangban folytatni kell a „Felzárkózó települések” hosszú távú programját, annak érdekében, hogy hosszú távon is ható, modellértékű megoldásokkal megakadályozható legyen a leghátrányosabb helyzetű, növekvő népességű települések társadalmi leszakadása.

5. Szociális naperőművek építését célzó kísérleti programot kell indítani a „felzárkózó településeken”, amelynek bevételeit a program szociális lakhatási célokra forgatja vissza.

6. A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetésre kerülő beruházási pályázatoknál előnyben kell részesíteni azt a pályázót, aki a kedvezményezett járások besorolásáról, szóló Korm. rendelet, a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló Korm. rendelet, valamint a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési programcsomagról szóló Korm. határozat, a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló Korm. határozat vagy a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatása érdekében teendő további intézkedésekről szóló Korm. határozat, illetve a további települések bevonásáról szóló Korm. határozatok alapján besorolt

településen kívánja a fejlesztését megvalósítani. Határidő: 2023. december 31.

7. Folytatni kell a leginkább rászorulóknak anyagi nélkülözését enyhítő programokat, melyek célja az alapvető élelmiszerekből összeállított csomagok nyújtása, az alapvető fogyasztási cikkek rendszeres juttatása alacsony jövedelműek vagy jövedelemmel nem rendelkezők számára; meleg étkezés biztosítása hajléktalan emberek részére – társadalmi felzárkózást és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést segítő kísérő intézkedések biztosításával.

8. A területi egyenlőtlenségek leküzdése érdekében támogatni kell a kulturális szolgáltatások és programok helybe vitelét, mobilizálását, annak érdekében, hogy minél többen hozzájuthassanak e szolgáltatásokhoz.

9. A legnehezebb helyzetű, szolgáltatáshiányos településekre célzott programokat kell indítani a humán szakemberek elérhetőségének, utánpótlásának biztosítására.

VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás

1. Annak érdekében, hogy az egyes településeken minden lakos számára hozzáférhetővé váljanak a megfelelő infrastruktúrával rendelkező egészségügyi szolgáltatások, folytatni kell a helyi önkormányzatok egészségügyi alapellátási szolgáltatásainak helyet adó épületek korszerűsítését, felújítását, átalakítását, bővítését, indokolt esetben újak létesítését. Az alapellátáshoz sorolt szolgáltatások fejlesztésének keretében a háziorvosi szolgálatnak – felnőtt, gyermek, vegyes praxis –, fogorvosi szolgálatnak, alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásnak és a védőnői szolgáltatásoknak helyt adó épületek, épületrészek fejlesztésére, új építésére, továbbá a nem iskolai épületekben működő iskolaorvosi rendelők infrastruktúra fejlesztésére is lehetőséget kell adni. Szükséges továbbá a telemedicina ellátások fejlesztése az érintett területeken.

2. A magyar lakosság – kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetűekre – hosszabb és egészségesebb életének biztosítása érdekében folytatni kell szervezett szűrések megvalósítását a különböző célcsoportok körében.

3. A koraszülések, a csecsemőhalálozás és a kis súlyú újszülöttek számarányának csökkentése érdekében szükséges a tervezett gyermekvállalásra, valamint a várandósságra irányuló

intervenció megerősítése, főként a halmozottan hátrányos helyzetű régiókban, ehhez kapcsolódóan a védőnők kompetenciafejlesztése.

4. Célzott programokkal fejleszteni kell a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségkultúráját és egészségtudatosságát, kiemelt figyelemmel az egészségkárosító életmódra, hangsúlyosan a szenvedélybetegségekre, a szerhasználat megelőzésére.

5. Az anyagilag rászoruló személyek egészségi állapotának megőrzése, helyreállítása, a szükséges gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök elérése érdekében biztosítani kell, hogy a közgyógyellátásra valamennyi rászoruló személy jogosulttá váljon.

6. A lakosság – kiemelten a hátrányos helyzetűek – egészségi állapotának javítása, a betegségek, valamint az egészség-kockázatok korai felismerésének erősítése érdekében elengedhetetlen az egészségügyi alapellátás további fejlesztése, és az alapellátásban részt vevő szereplők együttműködésének fokozása. Ennek elérésére további, elsősorban a krónikus nem-fertőző betegségek komplex megelőzésének, korai felismerésének és hatékony ellátásának fejlesztését támogató, célzott programok szükségesek.

7. Biztosítani kell a sportolásra és testmozgásra alkalmas terek és szolgáltatások elérhetőségét minden generáció számára. A fejlesztésekben szem előtt kell tartani a sport, az örömteli fizikai aktivitás és az egészségtudatos életmód jelentőségét a hátrányos helyzetű és roma közösségek életében, kiemelten a gyermekek és fiatalok fejlődésében.

8. Továbbra is szükséges a helyi sport- és szabadidős infrastruktúra fejlesztése.

9. A minél szélesebb társadalmi rétegek sportba való bevonása érdekében folytatni kell, a HISZEK Banned Sport Programot kiemelt vidéki helyszíneken és kisebb településeken is.

10. A sportiskolai rendszer továbbfejlesztésével megfelelő kereteket kell teremteni arra, hogy valamennyi tanköteles utánpótláskorú sportoló – ideértve a hátrányos helyzetű gyermekeket is – a köznevelési kötelezettség és sporttevékenység összehangolásával kettős karrier-alternatíva mentén sikerrel érvényesüljön mind a köznevelés és később a felsőoktatás, mind a sport területén.

VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés

1. A diszkrimináció elleni küzdelem, a kölcsönös szemléletformálás és a különféle kulturális hagyományokkal rendelkező csoportok közötti együttműködés erősítése érdekében támogatni kell a roma nemzetiségi kultúrát, a roma nyelv és kulturális hagyományok ápolását, megőrzését és megjelenítését. Közös kulturális tevékenységek támogatásával kell elősegíteni a roma és nem-roma interkulturális párbeszédet.

2. A felnövekvő generációk szemléletformálása, társadalmi együttélésre, kölcsönös megértésre nevelése szempontjából fontos a legnagyobb hazai nemzetiség, a roma népesség történelmének, társadalomtörténetének hangsúlyosabb megjelenítése, a roma kulturális értékek felmutatása a köznevelésben, valamint a roma nemzetiségi oktatás fejlesztése.

3. Támogatni kell a roma nemzetiségi képviselőket, az országos, helyi és területi roma önkormányzatok működését és átvállalt közfeladatainak ellátását, az önkormányzatok által fenntartott nemzetiségi oktatási és kulturális intézményeket. Fejleszteni kell a roma nemzetiségi önkormányzatokat és roma szervezeteket annak érdekében, hogy feladataikat minél hatékonyabban tudják ellátni, és be tudjanak kapcsolódni a helyi és tágabb közösségi életbe, tevékenységük a szélesebb nyilvánosság számára is láthatóvá váljon.

4. Különösen a hátrányos helyzetű településeken folytatni kell a helyi közösségek erősítését, fejlesztését, a helyi identitás növelését erősítő programokat, elsősorban a kulturális intézményekre alapozva, együttműködésben a helyi civil szervezetekkel, egyházakkal.

5. A közösség életében jelentős szerepet játszó civil szervezetekkel olyan speciális megállapodás megkötése szükséges, melynek célja: az érintett felzárkóztatni kívánt közösségek rendszeres, időszakos tájékoztatása a jogszabályi változásokról, azok alkalmazásáról, értelmezéséről; az ágazati közigazgatás színtereinek és feladatkörének ismertetése – ezáltal az ügyintézés megkönnyítése; a mindennapokban hasznos és elengedhetetlen, az agrárium,

valamint a környezet- és természetvédelem témakörét érintő információk, módszerek, megoldások bemutatása, gyakorlatban történő alkalmazása.

6. Folytatni kell a roma nemzetiségi színházak működésének támogatását, valamint az előadásainak is teret adó Jelenlét színházi fesztivál támogatását.

VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség

1. A felzárkózási szakpolitika nyilvánosságának biztosítására, törekvéseinek és eredményeinek megismertetésére, társadalmosítására, a szakterület működési és fejlesztési kérdéseinek széles körű áttekintésére, az országos és területi, illetve helyi célkitűzések összehangolására erősíteni kell a stratégia partnerségi rendszerét. Folytatandó az elmúlt években megkezdett Roma Platform fórumorozat.

2. Szükséges a felzárkózás politika térségi együttműködési fórumaként létrehozott megyei felzárkózási kerekasztalok működésének további támogatása, szakpolitikai megerősítése, a megyei és az országos, valamint a területi és helyi fejlesztések összhangjának erősítése.

3. Erősíteni kell a nemzetközi – ezen belül a Kárpát-medencei – felzárkózás politikai tapasztalatcserét, az egyes országokban hasonló, a szegénységet, a roma népeiséget érintő társadalmi problémák mérését, kezelését, a beavatkozások nyomon követését illető módszertani együttműködések.

IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

1. Fejleszteni kell a társadalmi felzárkózási stratégia nyomon követési és értékelési rendszerét, a felzárkózási beavatkozások hatékonyságának és fenntarthatóságának vizsgálatát. Kiemelt figyelmet kell fordítani a Stratégia indikátor rendszerének kialakítására, karbantartására, folyamatos frissítésére, a nyomon követés szempontjából alapvető vizsgálatok, kutatások végrehajtására.

2. Fejleszteni kell a statisztikai adatgyűjtéseket a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők életkörülményeiről, valamint a különböző hátrányos helyzetű csoportok ellátásairól annak érdekében, hogy vizsgálható legyen a szegénység továbbörökítésének kérdése, biztosított legyen az intézkedések célzottságának és eredményeinek nyomon követése, értékelése.

3. Fejleszteni kell a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaiban részesülő gyerekek esetében (Biztos Kezdet Gyerekház és tanoda) a KIR rendszerben történő nyomon követhetőséget. A Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásaiban részesülő 3 éves és fiatalabb gyermekek esetében az óvodai nevelésbe kerüléstől, a tanoda szolgáltatásaiban részesülők esetében az általános és középfokú tanulmányokhoz kötötten, az oktatási azonosítójukhoz kapcsolva érhető el, hogy látszódjon az esélynövelő szolgáltatás igénybevételének az előzménye a köznevelés rendszerében működtetett adatkezelési rendszerekben.

4. Fejleszteni kell a felzárkózás politikai háttérintézmény szakmai tevékenységét. Ki kell alakítani a felzárkózási fejlesztések területi szintű koordinációját, valamint a felzárkózási beavatkozások szakmai módszertani ellenőrzési és monitoring rendszerét. Folytatni kell a kiemelt jelentőségű fejlesztési programok végrehajtásának szakmai és módszertani támogatását, az érintettek bevonását szolgáló mentorhálózat, valamint projekt nyomon követő rendszer működtetését.

5. A nyomon követéshez kapcsolódóan kiemelt figyelmet kell fordítani a nyilvánosság, a partner szervezetek, a partnerségi fórumok rendszeres tájékoztatására, bevonására a monitoring folyamatba.

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹

A társadalmi fejlődés és fenntarthatóság szempontjából elengedhetetlen a demográfiai trendekben való tartós változás. Magyarország Alaptörvénye védi a házasság intézményét, mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot, mint a nemzet fennmaradásának alapját. Az Alaptörvény továbbá kimondja: „A nők és a férfiak egyenjogúak”, „Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése

- az atipikus foglalkoztatási formák – különösen a munkáltatók körében - népszerűsítésével; továbbá hazai és uniós pályázati programokkal, kedvezményekkel, illetve a Családbarát Munkahely pályázati program kibővítésével;
- a nők és férfiak igényeinek, illetve az atipikus foglalkoztatási formák alacsony volta okainak kutatással történő felmérésével, a KINCS bevonásával;
- Sikeres pályázatnak köszönhetően 2020. július 1-től egy 18 hónapos Strukturálisreform-támogató program (SRSP) keretében a nemek közötti foglalkoztatási különbségek elemzése valósul meg, illetve a kutatás vizsgálni fogja, hogy a meghozott intézkedések ellenére miért alacsony továbbra is a nők munkaerőpiaci részvétele. A projekt új intézkedések kidolgozását is magában foglalja.
- a kutatás eredményének figyelembe vételével szükséges intézkedések kidolgozása, a munkáltatói és munkavállalói eltérő érdekek összehangolásával;
- a kisgyermekes nőknek és férfiaknak lehetőség megteremtésével, hogy hosszabb ideig és rugalmasabban vehessék igénybe az atipikus foglalkoztatási megoldásokat;
- az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók arányának növelésével.

b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése

- figyelemfelhívó kampánnyal;
- a nők és férfiak „fizetetlen” munkában való részvételének vizsgálatával;
- az ápolási feladatok (beteg vagy idős hozzátartozó ápolása) kutatásban való vizsgálatával;
- nagyszülői feladatok fokozott elismerésével.

c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében

- a gyermekgondozási idő alatti, a munkahellyel illetve szakmai civil szervezetekkel való kapcsolattartást támogató programokkal/pályázatokkal;
- a férfiak családi szerepének kutatásával a KINCS bevonásával;
- a nők-férfiak közötti munkamegosztás támogatásával.

d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás

- munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- a gondozási feladatokban résztvevők támogatásával.

e) Szemléletmód formálás az oktatásban

- a Családi Életre Nevelés program erősítésével, hangsúllyal a nők és férfiak közötti harmonikus együttműködésre az óvodáktól kezdve, illetve az alap-és középfokú oktatásban az iskolai védőnők bevonásával;
- Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájának Programjai továbbfolytatásával a Digitális Gyermekvédelmi Szolgáltató és Módszertani Központ megvalósításában;

- módszertan és segédanyag kidolgozásával a pedagógusok, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet nyújtó szakemberek, iskolapszichológusok részére.
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban
- az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
 - a vállalatok menedzsmentjének érzékenyítése további eszközökkel.
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása
- további pályázatok, díjak bevezetésével.
2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony. A cél eléréséhez a következő lépések javasoltak:
- A nők részvételének támogatása a politikai döntéshozatalban
 - képzéssel és mentorálással.
 - A nők vezetővé válásának elősegítése a gazdasági - vállalati szektorban
 - középfokú oktatásban történő pályaorientációval;
 - a vezető nők példájának bemutatásával;
 - mentorprogrammal;
 - díjak alapításával;
 - a családbarát munkahelyek és felsőoktatás támogatásával, a családbarát megoldásokkal rendelkező felsőoktatási intézmények arányának növelésével.
 - A tudomány terén a nők előtt álló láthatatlan akadályozó tényezők lebontása
 - pályázatok meghirdetésével, amelyek figyelembe veszik a kutató, PhD hallgató nők gyermekgondozás következtében a kutatómunkából kiesett időszakát és ennek fényében kedvezményeket nyújtanak számukra;
 - a női oktatói és kutatói utánpótlás elősegítése érdekében olyan beruházások támogatása, amelyek a telephelyeken gyermekbarát megoldásokat valósítanak meg (pelenkázó és szoptató terek, gyermekszarkok, gyermekmegőrző);
 - a kutató, PhD hallgató nők jó családi gyakorlatainak (a mai modern szemlélet szerinti, harmonikus családi együttélésen alapuló női-férfi szerepek) bemutatása médiakampány formájában.
 - A lányok és nők MTMI (matematikai, természettudományos, műszaki, informatikai) pályák felé való irányultságának támogatása
 - pályaorientációs foglalkozások szervezésével a középszintű oktatásban, amelyek népszerűsítik az MTMI szakmákat a pályaválasztás előtt álló fiatal nők számára;
 - a kutatói életpálya népszerűsítésével a felsőoktatásban;
 - középfokú szakképzés terén;
 - az MTMI pályaorientáció, ösztöndíj a felsőoktatásban, különös tekintettel a női hallgatókra.
 - A lányok és nők szakképzésben és felsőoktatásba való érvényesülésének előmozdítása, a lemorzsolódásuk csökkentése
 - speciális oktatásszervezési modellek kidolgozásával és alkalmazásával;
 - felzárkózási és fejlesztési célú kurzusok megvalósításával;
 - olyan programok kidolgozásával, amely révén nő a szakma és a diplomaszerezés esélye a lemorzsolódás kockázatával érintett nők számára;
 - a “nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülők” (NEET) között magasabb a nők aránya, számukra szakképzést, illetve felsőfokú tanulmányokat előkészítő programok szervezésével, a programokon való részvételt elősegítő ösztönző rendszer kialakításával és működtetésével, specifikus (korai) pályaorientációs, készségfejlesztő és kommunikációs

- programok megvalósításával, továbbá a gyermekneveléssel összeegyeztethető továbbtanulási formák támogatásával;
- nagyszabású digitális kompetenciafejlesztési program indításával nők részére.
- A nőpolitikai, a női szempontokat figyelembe vevő szaktudás fejlesztése
- szakértők képzésével, valamint a szaktudás elterjesztésével a közigazgatásban (pl. Probono képzések indításával).

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése, amelyet az alábbi intézkedésekkel javasolt elérni:

- A 6 év alatti gyermeket nevelő nők elhelyezkedésének támogatása az 1. fejezetben kitűzött célok mellett
- fiatal nőknek karrier tanácsadással, mentorhálózat kiépítésével;
- kisgyermekes anyáknak biztosított képzéssel, tanácsadással;
- bölcsődei ellátást biztosító intézmények kapacitásának további növelésével;
- a hátrányos helyzetű, szakmát még nem szerzett négy vagy több gyermekes édesanyák esetében a hosszú évek után a munkába történő visszatérés megkönnyítésére azon lehetőség kialakításával, hogy egészségügyi, szociális, gyermek- vagy idősgondozási területen segítő szakmába térhessenek vissza, amely az otthon megszerzett tudás elfogadottságát is erősítené (Nő az esély programhoz hasonló koncepció kidolgozása), amennyiben az eredeti munkahelyen történő foglalkoztatásra nincsen mód.
- A női vállalkozók támogatása
- felkaroló, foglalkoztatást javító (kompetenciafejlesztés, tréningek, kutatás, mentorprogram) és a források elérését biztosító intézkedésekkel;
- sikeres vállalkozó nők példájának bemutatásával.
- A nők és férfiak közötti bérkülönbségek
- okainak kutatásban való vizsgálatával a kihívások alátámasztásának fényében;
- a kutatás eredményeinek figyelembe vételével az indokolt, célértékekkel meghatározott intézkedések meghozatalával;
- a nők és férfiak nyugdíja közötti különbségek kutatásban való vizsgálatával.
- A nők speciális (különösen gyermekszülés és gyermeknevelés, családi állapot, gyermekszám, egészségi állapot, valamint beteg- és idősgondozás miatti) szegénységi kockázatának csökkentése (munkavállalás, társadalombiztosítás, munkanélküliség, az egészségügyi és a szociális ellátások, valamint a digitalizáció területén)
- nemekre bontott statisztikai adatgyűjtések és adat-kiértékelések elvégzésével, külön célzottan a speciális helyzetben lévő (egyszülős, fogyatékkal élő gyermeket nevelő, nagycsaládos, hátrányos helyzetű) csoportokra
- keresetszerkezeti felmérés, időmérleg adatok, háztartási szatellit számla módszereivel;
- kedvezményes oktatási lehetőségek biztosításával kismamák számára;
- a Család és Karrier Pontok hálózatának továbbfejlesztésével;
- a Családbarát Szülészeti és Családbarát Kórház pályázat további meghirdetésével, kibővítésével;
- a várandós anyák nagyobb mértékű támogatása érdekében a védőnői hálózat erősítése ösztönzők bevezetésével, béremeléssel, kiemelt jelentőséggel a hátrányos helyzetű településekre;
- a hátrányos helyzetű nők egészségtudatosságát növelő, a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvételt ösztönző programok kidolgozásával;
- ingyenes mentálhigiénés tanácsadással, pszichológusok biztosításával az Egészségfejlesztési Irodákban a hátrányos helyzetű nők számára;

- a szegénységben élők és a roma nők, mint aktív erőforrás beépítésével a munkaerőpiacra, figyelembe véve a korai iskolaelhagyást megelőző programok továbbfejlesztését, kiterjesztését;
- a hátrányos helyzetű édesanyák gyermeknevelési kompetenciáinak erősítése (az uniós források biztosítása esetén a Biztos Kezdet Gyerekházak hálózatának kibővítésével: legfeljebb 50 új Gyerekház létrehozásával);
- a szegénységben, illetve mélyszegénységben élő egyszülős családok számára rezsiköltségek támogatásával, illetve tanulmányi ösztöndíjak biztosításával az egyszülős gyermekek részére;
- idős hozzátartozó gondozását ellátó nők otthoni munkavégzésének elismerésével;
- digitalizáció adta támogatási lehetőségek speciális felmérésével és kamatoztatásával az adott élethelyzethez igazodva.

Az Európai Unió számára készített „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akciótervben (2021-2030) foglalt intézkedésekhez rendelt célértékek:

- 2022-re 70 000 bölcsődei ellátást biztosító férőhely létesítése.
- Az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók arányának növelése 8%-kal.
- A családbarát megoldásokkal rendelkező felsőoktatási intézmények számának növelése 10%-kal.
- A családbarát kórházi osztályok számának növelése 10%-kal.

Az Európai Unió számára készített „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akcióterv (2021-2030) intézkedési terveinek nyomon követése.

Az Európai Unió számára készített „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akcióterv (2021–2030) kidolgozásáért felelős munkacsoport (a továbbiakban: Munkacsoport) évente megtárgyalja és nyomon követi az intézkedési tervek végrehajtását civil szervezetek bevonásával. Az intézkedési tervet kétéves periódusra dolgozza ki a Munkacsoport. Az első intézkedési tervet a 2021–2022. évekre a felelős tárcák és határidők meghatározásával kormányhatározat fogadja el.

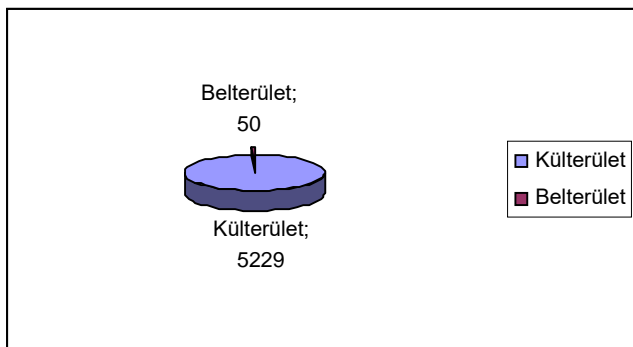
1.4. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatok jelentős részét az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (TEIR) HEP segédlete szolgáltatja a települések számára, amelyeknek adatai települési szinten közvetlenül elérhetőek és felhasználhatóak, <http://www.teir.hu/>, valamint a helyi nyilvántartásokból, szakmai beszámolókból gyűjtöttük össze.

Azokban az esetben, ahol egyáltalán nem álltak rendelkezésünkre adatok ott a 2011. évi népszámlálás, illetve a rendelkezésre álló önkormányzati intézmények adataiból indultunk ki.

2. Harkakötöny bemutatása

Harkakötöny Magyarország Dél-alföldi régiójában, azon belül Bács-Kiskun megye déli részén, a Kiskunhalasi kistérségben helyezkedik el. A települést, a Kiskunhalast Kiskunmajsával összekötő 5402. út felénél található másfél kilométeres bekötőútról érhetjük el. A település területe 52,79 km² (5279 ha). Ebből a belterület 50 hektár, a külterület 5229 hektár.

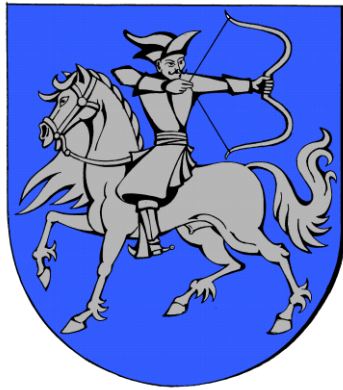
Harkakötöny, bár még fiatal település, történelme mégis messzire nyúlik vissza. A régészeti kutatások alkalmával a falu környékén feltárt avar temető ókori, és az ún. Pajorkereszt körül talált településnyomok a terület középkori lakottságáról árulkodnak. Erre ad bizonyosságot a település határában Csörsz árkanak (másik nevén Ördögároknak) nevezett egykori sánc. A településtől északra fekszik az egykor nagyobb kiterjedésű, gazdag madárvilágú Harka-tó. A környék talaja homok, határának legnagyobb ásványkincse a kőolaj és a földgáz.

Harkakötöny múltjában a kunok jelenléte hagyta a legnagyobb nyomot. A terület neve 1493-ban Ketzenszállás volt, ez a mai olvasatban Kötönyszállást jelentett. Harka elnevezés egy 1451. évi okmányon fordul elő először. A legenda szerint Harka vezér és Kötöny vezér a területen küzdött meg egymással, innen az elnevezés, de ezt tényekkel nem tudják megerősíteni. A török korban elpusztult falvak lakossága a közeli városokba menekült, a terület pusztasággá vált. Az újraterelítést követő tagosítások után tanyák jöttek létre Harka és Kötöny pusztákon, s bár számuk egyre fogy, még mindig jellemzői a környéknek.

1872-ben Harka és Kötöny pusztát, Kisbócsával és Nagybócsával együtt a területileg határos Tázlárhoz csatolták, és önálló községet hoztak létre Tázlár néven. A község neve 1907 és 1947 között Prónayfalva volt.

1948-ban Harka és Kötöny pusztát leválasztották Tázláról, és 1949-ben önálló községet alkottak, amelyet a két pusztá nevéből Harkakötönynek neveztek el. A településen ekkor mindösszesen 3 ház volt. A falu kiépítésére 1952-1953 során került sor, ekkor kapta sakktábla jellegét is. Kötöny és Harka pusztákon még ma is jelentős számban található tanyákat.

Harkakötöny címerét 2002-ben kapta.

A címer a település történelmi múltját idézi. A település címere Kötöny horkát jeleníti meg. A korabeli ábrázolásokon a kunokat a legtöbb esetben lovon ábrázolták hátrafelé nyilazva.

A belterületi utak 100%-a burkolattal ellátott.

A településen általános iskola, óvoda, orvosi rendelő, védőnői szolgálat és idősothton működik.

A művelődési, kulturális, humán szolgáltatásokat templom, művelődési ház és könyvtár biztosítja. Sportpálya és sportszarnok is van a községben, amely garantálja a mozogni vágyók kikapcsolódását. Emellett a falu szélén található a Füzes tó, mely a horgászatra alkalmas.

A településnek jelenleg két testvértelepülése van. Maksa, a reformátusok lakta erdélyi település és a lengyelországi Walim község.

A település hagyományos rendezvénye a szeptemberi falunap, mely a bűcsúval kezdődik.

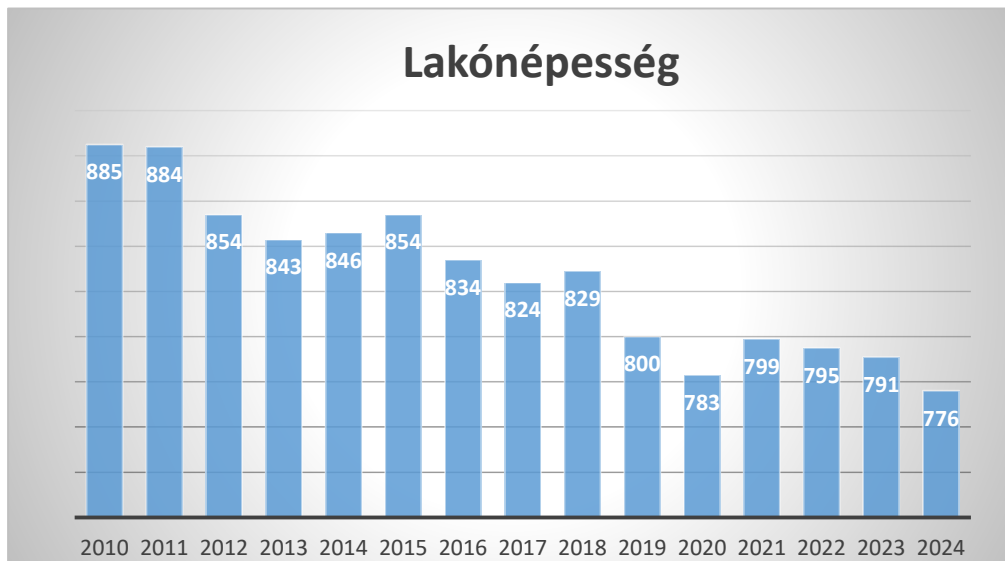
2.1. Gazdaság

A térség természeti adottságaiból adódóan Harkakötönyben jellemző gazdálkodási tevékenység a szántóföldi növénytermesztés, a kertgazdálkodás, valamint az állattenyésztés. Harkakötöny gyengébb minőségű földterületei pihentetett, illetve parlagterületek.

2.2. Demográfia

Harkakötöny település lakóinak száma csökkenést mutat, leginkább megfigyelhető ez a megállapítás 2009-ben, 2013-ban és 2016,2017-ben. 2010-2024 között a lakónépességben 14 %-os fogyás figyelhető meg. Egyre jelentősebben érezhető a népesség elöregedése.

1. számú táblázat

Forrás: TeIR

Lakónépesség: azok a személyek, akinek egyetlen lakóhelyük van, életvitelszerűen ott élnek. Hazánkban élő külföldiek akkor tartoznak a lakónépességbe, ha legalább 12 hónapja életvitelszerűen Magyarországon élnek.

Állandó népesség: Az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamely okból (munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi, tudományos megbízás teljesítése, stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodnak, de bejelentett lakóhelyük (lakásuk) az adott területen volt.

A 2024-es adatok, állandó népesség szerint a településen a munkaképes korú lakosság dominál. A további arányokat tekintve a 18 éven aluliak aránya kisebb, mint a 60 éven felülieké.

2.számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2024)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	381	410	791	48,17%	51,83%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			14	1,77%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	58	48	106	7,07%	5,85%

15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	12	8	20	1,46%	0,98%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	235	233	468	28,66%	28,41%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	31	21	52	3,78%	2,56%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	66	108	174	8,05%	13,17%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Önkormányzati adat

A lakosság korszerinti megoszlása azt jelzi, hogy magas az aktív lakosok száma, de a tendenciát tekintve egyre nő a 60 éven felüliek aránya.

0-65 éves korosztályig, valamint 65 felett is a lakónépességen belül magasabb a nők aránya. A 65 év feletti állandó lakosok száma évek óta jelentősen meghaladja a 0-14 év közötti állandó lakosok számát, így a lakónépesség elöregedése fenyegeti a települést, ezt mutatja az öregedési index grafikon is.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2010	144	123	117,1%
2011	148	117	126,5%
2012	151	105	143,8%
2013	151	101	149,5%
2014	151	105	143,8%
2015	154	106	145,28%
2016	157	106	148,11%
2017	167	106	157,55%
2018	168	107	157,01%
2019	171	110	155,45%
2020	174	106	164,15%
2021	174	106	164,15 %
2022	167	102	163,73 %

2023	163	103	158,25 %
2024	164	102	160,78 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Önkormányzati adat

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja.

A népességi adatok vizsgálata során megállapítható – mint az országos statisztikai számok is ezt mutatják – hogy a 65 év felettek száma nő, továbbá folyamatosan és tendencia-szerűen nő a lakosság átlag életkora.

Ebből következik, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani Harkakötönyben is az időskorúak helyzetének javítására, illetve az időskorúak szükségleteinek kielégítésére.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2010	29,57
2011	-3,31
2012	-22,8
2013	-10,4
2014	6,88
2015	-4,59
2016	-2,31
2017	-3,15
2018	-2,26
2019	-5,02
2020	-2,31
2021	-14,64
2022	19,22
2023	-15,43
2024	-24,36

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az elvándorlók száma minden évben meghaladta a bevándorlók számát, kivéve 2010-ben, 2012-ben és 2014-ben. A 2014-es évet követően 2022-ben a bevándorlók száma ismét meghaladta az elvándorlókét.

Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2010	7	8	-1
2011	7	16	-9
2012	8	13	-5
2013	10	15	-5
2014	5	12	-7
2015	9	6	3
2016	7	9	-2
2017	7	15	-8
2018	7	10	-3
2019	9	12	-3
2020	6	10	-4
2021	2	18	-16
2022	4	10	-6
2023	5	4	1
2024	7	10	-3

A természetes szaporodás értéke még mindig negatív előjelű, az elhalálozás száma a vizsgált időszakban magasabb a születések arányánál, kivétel 2015-ben. 2023-ban ismét magasabb volt a születésszám a halálozási aránynál

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerőpiaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti

ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkeznek. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A szegénység állapotából nagyon nehéz kitörni, néhány eset igazolja, hogy szorgalmas tanulással, kitartó munkával a mélyszegénység leküzdhető, azonban a vele járó lelki és mentális sérülések nagyon nehezen gyógyíthatók.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

Harkakötöny Községben a 2011. évi népszámlálási adatok alapján senki sem vallotta magát roma kisebbséghez tartozónak.

Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktív munkakerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénységben élő családok jobbra olyan jövedelmekből élnek, melyek alig elegendők a megélhetéshez, ugyanakkor kevés ahhoz, hogy kitörjenek a szegénységből.

A tartós munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, megváltozott munkaképesség, rokkantság eladósodáshoz, teljes ellehetetlenüléshez vezet. A súlyos anyagi gondok következményeként

kialakuló tartozásokat a szolgáltatók felé nem tudják kifizetni, a pénzügyi kölcsönök vissza nem fizetése végrehajtási eljárást eredményez, melynek következő lépcsőjeként a lakhatás problémája jelentkezik.

A kilátástalannak vélt helyzetből családi konfliktusok, egészségügyi problémák alakulnak ki, több esetben az alkoholizmusba menekülés jelenti ideiglenesen a „megoldást”.

A Képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociális szempontból rászorult családok életminőségén kíván enyhíteni, valamint segítséget nyújtani az önhibájukon kívül rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek és családjuk részére.

A megélhetéssel küszködő családok részére az önkormányzat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény felhatalmazása alapján a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 3/2015.(II.24.) önkormányzati rendeletében foglaltak szerint 2015. március 01. napjától települési támogatás jogcímén támogatást biztosíthat. Települési támogatások ellátási formái, a rendkívüli települési támogatás, és a helyi lakásfenntartási támogatás.

A kérelmek jelentős többségében élelmiszer, gyógyszer, tűzifa vásárlására kérik a segítséget, de nagy problémát jelent a szolgáltatók felé történő tartozás, illetve a szolgáltatás megszüntetésének továbbá a szolgáltatás újbóli igénylésének költségei. S míg a család a megélhetéssel küszködik, a gyermekek a szegénység csendes szenvedőivé válnak.

3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

„Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája 2014/2020” fogalmazta meg:

„A magyar gazdaság fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a humán erőforrás fejlesztése, az aktív korú népesség foglalkoztathatóságának és versenyképességének folyamatos javítása.

Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése, a kapcsolódó szolgáltatások és az oktatási-képzési, kulturális és munkaerő-piaci intézményrendszer fejlesztése elősegíti a foglalkoztathatóság javítását a társadalmilag értelmezett humán tőke munkaerő-piaci igényekhez történő hozzáigazításával, a releváns és versenyképes tudás biztosítása révén a vállalatok alkalmazkodóképességének javítását, K+F+I tevékenység bővülését, az IKT-hoz kapcsolódó gazdaság fejlesztését, és jelentősen hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésének megakadályozásához.”

A foglalkoztatás bővítésének érdekében alapvető fontosságú a hátrányos helyzetű álláskeresők, alacsony iskolai végzettségűek, tartós munkanélküliek, romák, az idősek, a fiatalok, a kisgyermeket nevelők munkaerő-piaci részvételének és foglalkoztathatóságának javítása, az elsődleges munkaerőpiacra történő belépésük támogatása továbbá a társadalmi hátrányok átörökítésének mérséklése, a hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése, felzárkózás támogatása a kultúra integrációs szerepének erősítésén, valamint a középosztály és szerepének megerősítésén keresztül.

Jövőbeni feladatként határozza meg az alacsony iskolai végzettségűek, hátrányos helyzetű csoportok, fiatalok munkaerő-piacra történő jutásánál személyre szabott tanácsadás alkalmazását.

Bár az elmúlt években a Kormány jelentős lépéseket tett a munkaerő –kereslet és kínálat közelítése érdekében, azonban a 25 év alatti fiatalok foglalkoztatása még elmarad az uniós

átlagtól, de a tartósan álláskereső fiatalok munkanélküliségi szintje 2012 óta alacsonyabb az EU átlagnál. Az „**Első munkahely garancia** „ **program** (2012), majd a „**Munkahelyvédelmi Akció**” (2013) forrást biztosítottak a fiatalok képzéséhez és foglalkoztatásához.

Az **Ifjúsági Garancia rendszere** 2015 év elejétől több lépcsős rendszerben, személyre szabottan kerül bevezetésre. A 2014-2020-as programozási időszakban a cél közel 180 ezer fiatal elhelyezkedéséhez illetve képzéséhez segítségnyújtás. Az Ifjúsági Garancia rendszer részeként országos mentor-koordinátor hálózat kerül kialakításra a foglalkoztatáspolitikai, oktatási, szociális szakterületek közötti együttműködés céljából.

A 25 év feletti korcsoport foglalkoztatásához a források megnövelésére és a program meghosszabbítására kerül sor. A programok hatékonyságának növelését támogatja az **álláskeresők ügyfél-kategorizálási rendszere**, mely várhatóan 2016. januártól kerül országosan bevezetésre.

Magyarország 2014. során is erősítette a **közfoglalkoztatás** rendszerét, melynek célja, hogy átmenetet képezzen a segélyezésből a nyílt munkaerő-piacra, emellett jelentős szociális felzárkóztató szerepe is van. A céloknak megfelelően nőtt a közfoglalkoztatás finanszírozási kerete (2015-ben 270 milliárd Ft) és a résztvevők száma is (178 ezer fő). A 2014-20-as programozási időszakban új képzési programok indítására kerül sor, pld: alapképzettségfejlesztő, felzárkóztató képzések.

2015-ben új **felntt képzési programok** indulnak a hátrányos helyzetű felntt lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztése illetve idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése érdekében.

A Kormány célja az, hogy a munkavégzés lehetőségét mindenki számára biztosítsa, átmeneti jelleggel a közfoglalkoztatási programokkal, hosszabb távon pedig a munkaerő-piacon történő munkavállalás elősegítésével (adócsökkentés, munkahelyteremtés támogatása).

Forrás: Magyarország 2015. évi Nemzeti Reform Programja

Az Európai Bizottság 2015. június 19-én a magyarországi kis-és középvállalkozások versenyképességének fokozására irányuló **beruházási programot** fogadott el, amely kutatási, innovációs és munkahely-teremtési képességének javítását célozza.

A közel 9 milliárd euró összeget mozgósító terv az **EU legnagyobb önálló gazdaságfejlesztési beruházási programja a 2014 – 2020 közötti ciklusban**. E program kiemelt célja a munkahelyteremtés, amelyet elsősorban az alacsony képzettségű munkaerő-piaci integrációján, a szociális vállalkozások munkahelyteremtésben betöltött szerepének fokozásán, valamint a fiatalok foglalkoztatási esélyeinek javításán keresztül szándékozik biztosítani. Várható hatása, hogy több mint 300 ezer munkanélküli részesül majd a munkahely-teremtési kedvezményezések előnyeiből.

„**Közfoglalkoztatásból a versenyszférába**” elnevezéssel 2016. február 1-étől 2016. december 31 napjáig, 2017. március 1. napjától 2017 december 31. napjáig tartó időszakot érintően 2018. évben ismét útjára indult a Kormány legújabb munkaerő-piaci programja, melynek fókuszcsoportja a közmunkát végzők.

A munkaerő-piaci program lényege, hogy azon közfoglalkoztatott, aki a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően elhelyezkedik, a közfoglalkoztatási jogviszonyból hátralévő időszakra támogatást is kap, elhelyezkedési juttatás jogcímen, melyet havonta utólag folyósítanak 22.800 Ft összegben.

Fontos megjegyezni, hogy az elhelyezkedési juttatást kérelmezni kell, és azok jogosultak rá:

- akinek legalább 1 hónapja fennálló közfoglalkoztatási jogviszonya a kérelem benyújtását megelőző 30 napon belül azért szűnt meg, mert határozatlan idejű, vagy legalább 1 évre szóló határozott idejű munkaviszonyt létesített legalább napi 6 órában (megváltozott munkaképességű személy esetében napi 4 órában), és
- aki a kérelem benyújtását megelőző 2 éven belül – ideértve az előző pontban meghatározott közfoglalkoztatási jogviszony időtartamát is – legalább 180 napig közfoglalkoztatási jogviszonyban állt.

Az elhelyezkedési juttatás további feltétele, hogy a létesített munkaviszony legalább olyan időtartamig folyamatosan fennálljon, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony munkaviszony létesítése hiányában fennállt volna. A munkaviszony fennállását a munkáltatónak havonta kell igazolnia.

A munkaerő-piaci program segítségével a meghirdetett időszakokban élhetnek a lehetőséggel az érintettek. Az már más kérdés, hogy egy ilyen többletjuttatás mennyire lesz ösztönző a munkát vállalók számára, hiszen jellemzően a legfőbb akadályt a munkahely hiánya jelenti.

A KSH adatai szerint 2015. novemberben több, mint 194.000 közfoglalkoztatott személy volt Magyarországon.

A jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az 1991. évi IV. törvény (Ftt.) 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

E terület vonatkozásában a következőkben tekintjük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási, szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról** (továbbiakban: Szt.) A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény** (a továbbiakban: Cst.) A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.

- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény** (a továbbiakban: Flt.) A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskeresőket támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.
- **a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény** (továbbiakban: Gyvt.). A törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

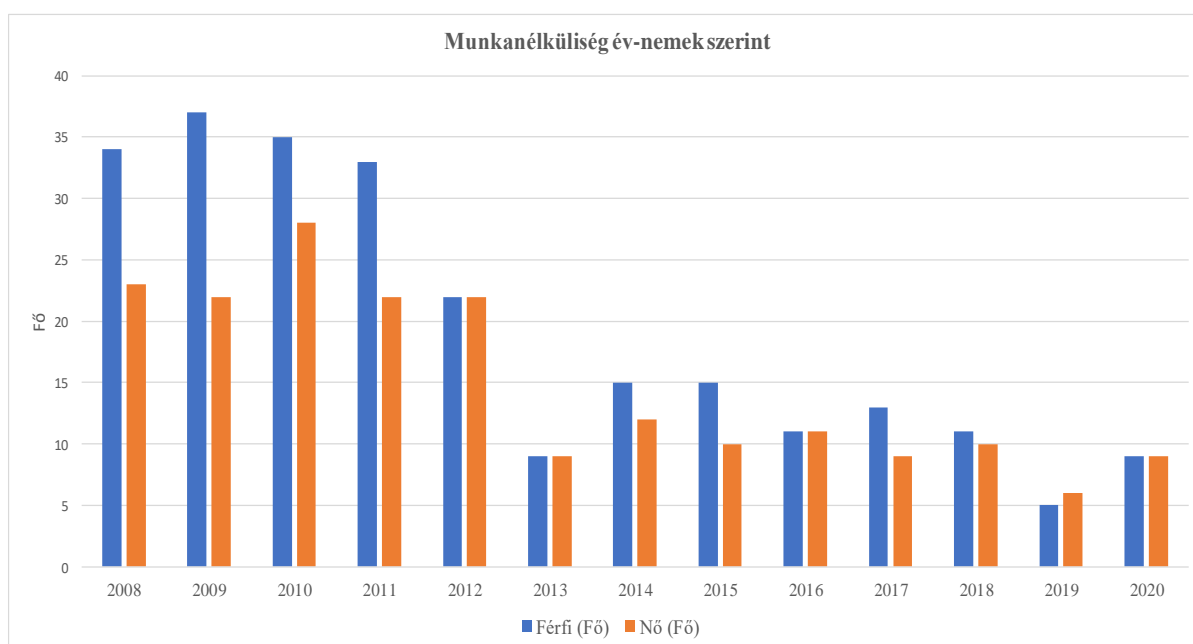
A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2010	322	303	625	35	10,9%	28	9,2%	63	10,1%
2011	316	307	623	33	10,4%	22	7,2%	55	8,8%
2012	306	296	602	22	7,2%	22	7,4%	44	7,3%
2013	298	300	598	9	3,0%	9	3,0%	18	3,0%
2014	297	293	590	15	5,1%	12	4,1%	27	4,6%

2015	302	285	587	15	5,0%	10	3,5%	25	4,3%
2016	293	275	568	11	3,8%	11	4,0%	22	3,9%
2017	280	270	550	13	4,6%	9	3,3%	22	4,0%
2018	283	273	556	11	3,9%	10	3,7%	21	3,8%
2019	272	255	527	5	1,83%	6	2,35%	11	2,1%
2020	275	238	513	9	3,27%	9	37,78%	18	3,5%

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen	év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	összesen	fő	57	59	63	55	44	18	27	25	22	22	21	11	19	16	20	11

2010. évtől csökken a nyilvántartott állás keresők száma, ez részben a közfoglalkoztatási programoknak is köszönhető. A következő évektől folyamatos csökkenés tapasztalható, közel arányosan csökkent a lakónépesség és az állás keresők száma.

A közfoglalkoztatás illetve e foglalkoztatás keretében megszervezett képzések az állás keresők létszámát jelentősen csökkentették, bár tudjuk, hogy a foglalkoztatás ezen formája csak átmeneti jelleggel biztosít segítséget a családok megélhetéséhez.

3.2.2. számú táblázat - nyilvántartott álláskeresőik száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Fő össze- n	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
		27	25	22	22	21	11	18	16	20	11	19
20 év alatti (TS 037)	Fő	2	2	2	2	1	1	0	1	1	0	0
	%	7,4%	8,0%	9,1%	9,1%	4,8%	9,09%	0,00%	6,25 %	5%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	1	4	3	2	3	1	2	0	1	0	1
	%	3,7%	16,0%	13,6%	9,1%	14,3%	9,09%	11,11 %	0,00%	5%	0,00%	5,26%
26-30 év (TS 039)	Fő	5	3	5	6	4	0	2	0	1	0	1
	%	18,5 %	12,0%	22,7%	27,3%	19%	0,00%	11,11 %	0,00%	10%	0,00%	10,53 %
31-35 év (TS 040)	Fő	3	3	4	3	4	1	1	1	2	3	2
	%	11,1 %	12,0%	18,2%	13,6%	19%	9,09%	5,56%	6,25%	10%	27,27 %	5,26%
36-40 év (TS 041)	Fő	6	2	3	4	3	0	4	1	2	0	1
	%	22,2 %	8,0%	13,6%	18,2%	14,2%	0,00%	22,22 %	6,25%	10%	0,00%	5,26%
41-45 év (TS 042)	Fő	2	2	1	2	2	1	1	1	0	0	0
	%	7,4%	8,0%	4,5%	9,1%	9,5%	9,09%	5,56%	6,25%	0,00%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	3	4	2	1	1	1	1	0	2	0	1
	%	11,1 %	16,0%	9,1%	4,5%	4,8%	9,09%	5,56%	0,00%	10%	0,00%	5,26%
51-55 év (TS 044)	Fő	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2
	%	3,7%	4,0%	4,5%	4,5%	4,8%	9,09%	5,56%	12,5%	10%	27,27 %	10,52 %
56-60 év (TS 045)	Fő	3	1	1	1	1	2	1	2	2	0	4
	%	11,1 %	4,0%	4,5%	4,5%	4,8%	18,18%	5,56%	12,5%	10%	0,00%	21,05 %
61 éves, vagy feletti (TS 046)	Fő	1	3	0	0	1	3	5	8	7	5	6
	%	3,7%	12,0%	0,0%	0,0%	4,8%	27,27%	27,8%	50%	35%	45,45 %	31,58 %

A korcsoportonkénti megoszlást vizsgálva kiderül, hogy magasabb az arány a regisztrált munkanélküliek között 21-40 éves korosztályban, mint az azt követő korosztályokban.

A tartós munkanélküliség a fejlett piacgazdasági országokban is növekvő probléma. A munkanélküliség egyéb tényezőkkel, így a szociálpolitikai rendszerek hiányosságaival és környezeti veszélyeztetettséggel társul.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2012	38,5%	52,9%
2013	50,0%	66,7%
2014	44,4%	58,3%
2015	60,00%	53,33%
2016	36,30%	50,00%
2017	50,00%	54,5%
2018	42,80%	55,60%
2019	42,80%	55,60%
2020	60,00%	53,30%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál túli nyilvántartott álláskeresők arányában a nőknél magasabb a létszám, mint a férfiaknál. Ez azzal is magyarázható, hogy a nők a gyermekvállalásban betöltött szerepüknek fogva nehezebben találnak a munkaerő-piacon munkalehetőséget, illetve a GYES után nem mindig fogadja vissza a munkahely.

Az álláskeresés tekintetében szintén hátrányos helyzetűnek tekinthetők a pályakezdők, hiszen tapasztalatlanok, gyakorlattal nem rendelkeznek, így a munkaadók nem szívesen veszik fel őket

egy-egy állásra. A pályakezdő munkanélküliek nem csak a munkanélkülieken belül, hanem a társadalom egészében is az egyik legrosszabb pozícióban lévő csoport.

A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak.

Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2008	75	73	148	2	2,7%	1	1,4%	3	2,0%
2009	76	71	147	2	2,6%	5	7,0%	7	4,8%
2010	74	77	151	5	6,8%	10	13,0%	15	9,9%
2011	75	77	152	4	5,3%	5	6,5%	9	5,9%
2012	77	74	151	6	7,8%	9	12,2%	15	9,9%
2013	78	82	160	4	5,1%	2	2,4%	6	3,8%
2014	79	82	161	0	0,0%	2	2,4%	2	1,2%
2015	71	80	151	2	2,8%	0	0,0%	2	1,3%
2016	71	76	147	2	2,8%	1	1,3%	3	2,0%
2017	64	72	136	1	1,5%	1	1,4%	2	1,5%
2018	66	57	123	1	1,5%	1	1,8%	2	1,6%
2019	59	56	115	1	1,7%	0	0,0%	1	0,8%
2020	59	51	110	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

A pályakezdők létszáma a valóságban magasabb lehet, hiszen az iskolapadból kikerülő fiatalok nagy része nem jelentkezik a területileg illetékes munkaügyi Központokban.

Tekintettel arra, hogy a fiatal pályakezdők sokszor a tapasztalat hiánya miatt kerülnek elutasításra egy-egy munkakör betöltésekor, kiutat jelenthet számukra, ha további szakképesítést/ szakképesítéseket szereznek pld: felnőttoktatás vagy a Munkaügyi Központ szervezésének keretein belül. A mindennapok során találkozunk azonban olyan esetekkel is, hogy az állás nélküliek külföldön próbálnak „szerencsét”, több-kevesebb sikerrel.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2008	57	3	5,3%	16	28,1%	38	66,7%
2009	59	1	1,7%	20	33,9%	38	64,4%
2010	63	0	0,0%	15	23,8%	48	76,2%
2011	55	1	0,0%	15	27,3%	40	72,7%
2012	44	1	2,3%	10	22,7%	33	75,0%
2013	18	1	5,6%	3	16,7%	14	77,8%
2014	27	1	3,7%	11	40,7%	15	55,6%
2015	25	0	0,0%	8	32,0%	17	68,0%
2016	22	0	0,0%	6	27,3%	16	72,7%
2017	22	0	0,0%	6	27,3%	16	72,7%
2018	21	0	0,00%	7	33,3%	14	66,7%
2019	11	0	0,00%	6	54,55%	5	45,45%
2020	18	0	0,00%	5	27,78%	13	72,22%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2001-ben Harkakötönyben általános iskolai végzettségűek száma 708 fő, amely nagyon jónak mondható a község lélekszámához viszonyítva.

2008 és 2011 közötti időszakban megállapítható, hogy a 8 általános iskolát végzettek száma fokozatosan emelkedik.

A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek aránya évről-évre mindig magasabb volt, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűeké.

Arra vonatkozóan nincs adat, hogy mely szakmák képviselőit érinti leghangsúlyosabban a munkanélküliség.

Általános iskolai felnőttoktatás, valamint középfokú iskolában történő felnőttoktatás nem történt.

c) közfoglalkoztatás

A településen munkalehetőséget főleg a mezőgazdaság, az önkormányzat, önkormányzati intézmények, kisebb mértékben a kisvállalkozások biztosítanak. Az önkormányzat folyamatosan arra törekszik, hogy munkahelyet teremtsen a településen élők számára, illetőleg a munkahelyteremtést támogassa.

Helyi szinten az egyik „legnagyobb közfoglalkoztató” és a munkát koordináló szerv továbbra is az önkormányzat, a munkavégzés helyét pedig az önkormányzat és intézményei biztosítják.

Harkakötöny községben nem találkozni olyan jelenséggel, hogy akár a normál foglalkoztatás keretében, akár a közfoglalkoztatás során megkülönböztetésben lenne része bárkinek is kora, neme, származása, vagy egyéb adottsága, beállítottsága miatt.

Magyarország évről évre erősíti a közfoglalkoztatás rendszerét, mivel a program jelentős szerepet tölt be a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának javításában. Nem váltja fel a jóléti politikákat, de átmenetet képez a segélyezésből a nyílt munkaerő-piacra.

Harkakötöny község Önkormányzata részéről folyamatos célkitűzésként szerepel, hogy az álláskeresőkre részére megtalálja azokat a foglalkoztatási lehetőségeket, amelyek rövid illetve hosszú távon enyhítenek megélhetési problémáikon.

A segélyezett munkanélküli munkaerő-piaci reintegrálását célozta a 2009-ben országos szinten bevezetett „Út a munkához” program, ami a munkaképes, de tartósan munkanélküli személyek valamely közfoglalkoztatási formában való fokozottabb bevonását ösztönözte. A 2009. évtől kezdve Harkakötöny Község Önkormányzata is minden évben elkészítette közfoglalkoztatási tervét, amely a következő évben meghatározta azokat a feladatokat és munkaköröket, melyeket részben vagy egészben foglalkoztatás keretében kíván ellátni.

Az „Út a munkához” programot 2011. január 1-jétől a Nemzeti Foglalkoztatási Program váltotta fel, amit aztán tovább alakított a szeptemberben hatályba lépő 2011. évi CVI. törvény „a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról”.

Az új típusú közfoglalkoztatás legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és munkára kész, aktív korú, szociálisan rászoruló ember számára biztosítson átmeneti munkalehetőséget. Az új rendszer előnye, hogy a korábbihoz képest jóval nagyobb számban vonhatók be a segélyezett munkanélküliek, ugyanakkor a rövid foglalkoztathatósági időtartam miatt jelentősen romlik a dolgozók motiváltsága és a foglalkoztatás értékteremtő lehetősége.

A közfoglalkoztatásban történt változás során 2012 évtől kezdődően a munkaügyi központ már csak a hosszabb idejű közfoglalkoztatást támogatja, amely alapján a foglalkoztatás 6, illetve 8 órában történik.

2012 márciusában 16 fővel elindult a Start mezőgazdasági program, szeptemberében pedig az ehhez tartozó képzés, TÁMOP-2.1.6-12/1-2012-0001 „Újra tanulok” címmel. 14 fő Háztáji növénytermesztés és tartósítás, 2 fő pedig háztáji növénytermesztés és állattartás képzésen vett részt, amelyen sikeres vizsgát is tettek.

Az önkormányzat már évek óta kereste annak a lehetőségét, hogy azoknak az egyedül maradt, idős embereknek, akik nem tudják kertjeiket művelni, hogyan lehetne segítséget nyújtani.

Megoldást jelentett az, hogy a startprogram keretében hasznosítva zöldségfélét termeltünk az önkormányzat fenntartásában lévő konyha részére.

2012. évben Kelebia-Tompa-Harkakötöny startmunka programban is részt vettünk. Harkakötöny részéről az Illegális hulladéklerakók felszámolása startmunka programban 14 fő, a mezőgazdasági földutak rendbetétele startmunka programban is 14 fő vett részt. Belvíz elvezetés start programban 8 fő vett részt.

2013-ban 4 programban (kazán program, téli start, mezőgazdasági start, téli átmeneti) vettünk részt, összesen 68 fővel.

2014-ben 12 programban (téli átmeneti, mezőgazdasági start, téli és egyéb értékteremtő, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, mezőgazdasági földutak rendbetétele, belterületi utak karbantartása, illegális hulladéklerakó felszámolása) vettünk részt, összesen 74 fővel. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kulturális közfoglalkoztatási programban is részt vettünk 3 fővel.

2015-ben 6 programban (mezőgazdasági start, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, kulturális közfoglalkoztatás) vettünk részt, összesen 54 fővel. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kulturális közfoglalkoztatási programban is részt vettünk 4 fővel.

2016-ben 8 programban (mezőgazdasági start, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, kulturális közfoglalkoztatás,) vettünk részt, összesen 54 fővel. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett kulturális közfoglalkoztatási programban is részt vettünk 3 fővel.

2017. évben 43 főt alkalmaztunk közfoglalkoztatás keretében (mezőgazdasági start, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, kulturális közfoglalkoztatás, Segítő Kezek Idősügyi Program).

2018. évben 33 főt alkalmaztunk a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, és a Segítő Kezek Idősügyi Program keretében.

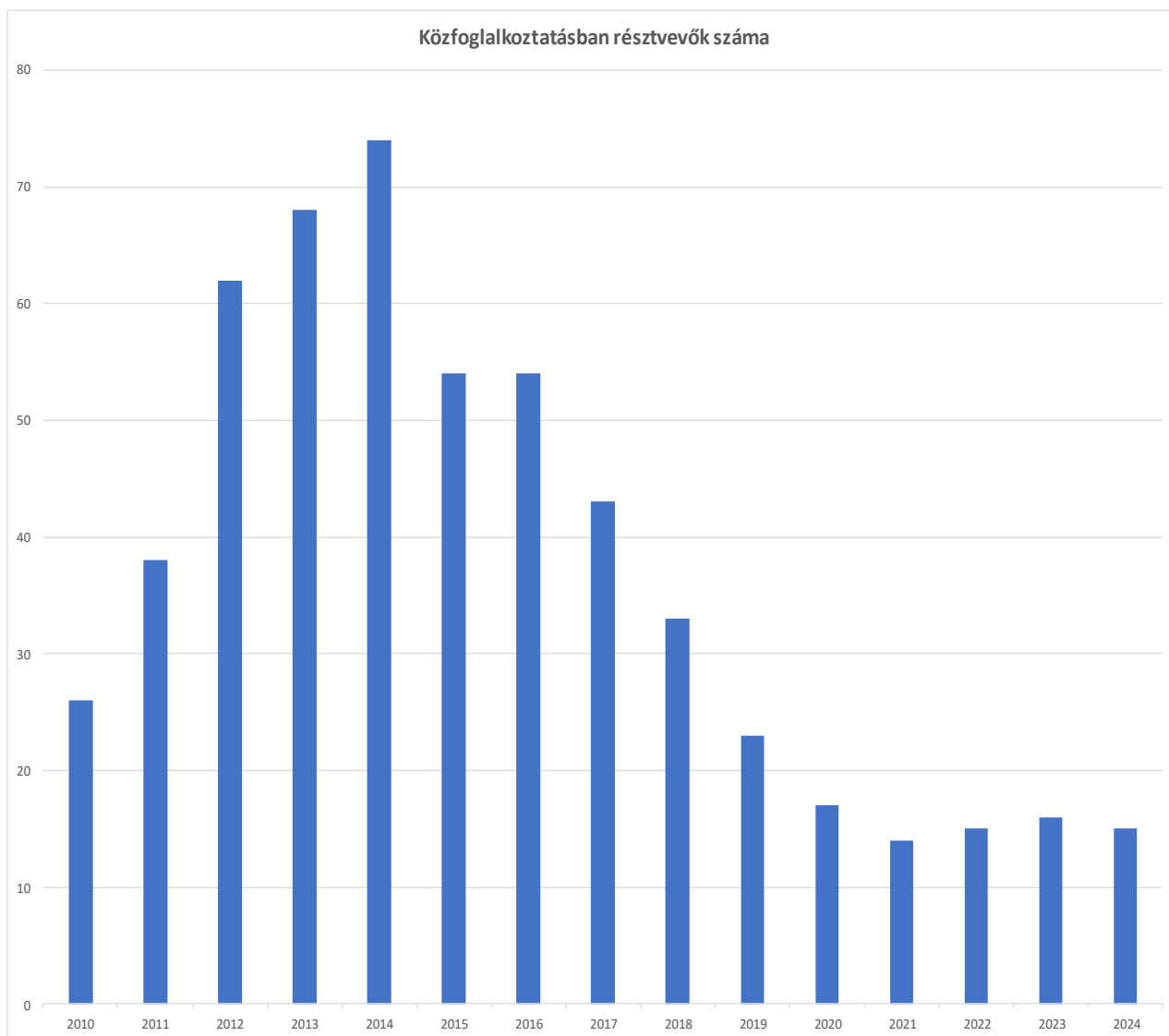
2019. év első felében 23 főt alkalmaztunk közfoglalkoztatás keretében, 2020-as évben pedig 17 főt.

Megfigyelhető, hogy egyre kevesebb a közfoglalkoztatotti létszám, sokan el tudnak helyezkedni másik munkahelyen, ezáltal elmondható, hogy sikerült beintegrálódniuk a munka világába.

A munkanélküliek elhelyezkedése érdekében más közfoglalkoztatást szervező munkáltatókkal is tartjuk a kapcsolatot, továbbá szükség esetén segítséget nyújtunk a munkaerő toborzásban pld: Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság, KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Nemzeti Művelődési Intézet, ezzel is csökkentve az álláskereső létszámát.

Az adatok alapján elmondható, hogy a **2013-as, 2015-ös, 2017-es, 2019-es 2023-as HEP-ben vállalt célkitűzés – közfoglalkoztatás segítése, rendszeres tájékoztatás – teljesült.**

A munkanélküliség csökkentése továbbra is a HEP intézkedési tervében marad.

A grafikonon jól látható, hogy 2014-ig folyamatosan nőtt a közfoglalkoztatásban részt vevők száma, 2015-től viszont fordulás figyelhető meg, hiszen csökkentek a számok, sikerült beintegrálódniuk a munka világába.

Év	Közfoglalkoztatott éves létszám	Munkapiacra elhelyezkedett létszám	Munkapiacra elhelyezkedett létszám %-ban
2013	68	11	16%
2014	74	11	15%
2015	54	5	9,3%
2016	54	5	9,3%
2017	43	3	7%
2018	33	10	30,3%
2019	23	4	17,4%
2020	17	1	5,9%
2021	14	1	7,1%

2022	15	1	6,6%
2023	16	1	6,25%
2024	15	2	13,3%

2013-2020-ig átlagban 110 fő közfoglalkoztatottunk volt, ebből 50-en elhelyezkedtek a munka világába, ami 45%-os arány. A 2020-as évet követően a munkaerőpiacra lépő közfoglalkoztatottak száma növekedést mutatott.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére biztosított támogatás.

Bérpótló juttatásra 2011. január 1-jétől, illetve 2011. szeptember 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban, vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege a mindenkorin öregségi minimál nyugdíjhoz igazítva, évekig változatlanul 28.500.- Ft, majd ez lecsökkent a 2012. évben 22.800.- Ft-ra, és ez az összeg azóta is változatlan.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %- ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	25	4,21%	5	20,00%
2016	22	3,87%	5	22,73%
2017	22	4,00%	5	22,73%
2018	21	3,77%	9	42,86%
2019	11	2,12%	5	45,45%
2020	18	3,58%	9	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	7	28,00%	6	24,00%	12	48,00%
2016	4	18,18%	6	27,27%	9	40,91%
2017	2	9,09%	4	19,00%	7	31,82%
2018	1	4,76%	3	13,43%	10	47,62%
2019	2	18,18%	4	36,36%	7	63,64%
2020	2	11,11%	4	22,22%	13	72,22%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskereső részére álláskeresési ellátásként álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, valamint költségtérítés állapítható meg.

2015. március 1-jétől a rendszeres szociális segély helyébe az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás lépett. 2015. február 28-áig felülvizsgálták azon személyek aktív korúak ellátására való jogosultságát, akinek a részére 2015. március 1-jét megelőzően rendszeres szociális segélyre való jogosultságot állapítottak meg.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, a rendszeres szociális segélyhez hasonlóan nem fix összegű támogatás, hanem a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét egészíti ki a család szerkezetéhez igazodó jövedelemhatárig. Az eltérés a korábbi támogatástípushoz képest az, hogy míg a rendszeres szociális segély az öregségi nyugdíjminimum 90%-áig (25.650 Ft) egészítette ki a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét, addig az új támogatás magasabb összegig, az öregségi nyugdíjminimum 90%-áig (26.220 Ft) nyújt kiegészítést.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0

Forrás: TeIR, KSH

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az utóbbi években a segélyezési rendszer fő mozgató rugója volt, hogy mindenki segély helyett munkából szerezze meg a megélhetéshez szükséges jövedelmet. A Kormány célja az volt, hogy egy egységes segélyezési rendszert hozzon létre. Ennek eredményeként 2015. március 01. napjától az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai és a felelősségi körök elváltak és egy átláthatóbbá váló rendszer épült ki.

Az ellátások szabályait továbbra is a szociális törvény tartalmazza, az ellátások megállapítása és folyósítása egységesen a **járási hatáskörébe** került, finanszírozásuk teljes egészében a központi költségvetésből történik. Az ellátások járási szintre történő emelésével elősegíthető az országosan egységes jogalkalmazási és segélyezési gyakorlat.

A szociális törvény lehetőséget biztosít arra, hogy az **önkormányzat** szociális segély formájában állapít meg egyszeri vagy rendszeres ellátást.

Ezen ellátások finanszírozását elsősorban saját adóbevételeikből teremthetik meg, emellett az alacsony adóerő-képességű települések szociális feladatának ellátását a központi költségvetés is támogatja.

Forrás: Magyarország 2015. évi Nemzeti Reform Programja

Az **aktív korúak ellátásával** kapcsolatos feltételek az utóbbi években több helyen is átalakultak. Korábban a megállapított bérpótló juttatásra való jogosultságot évente felül kellett vizsgálni, ezzel szemben a rendelkezésre állási támogatás jogosultság felülvizsgálatára

két évente került sor illetve jelenleg a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot ismét évente kell felülvizsgálni.

A megállapítás és a felülvizsgálat illetve a későbbi újbóli felülvizsgálat közötti időtartam alatt 30 nap munkaviszonyt kellett/ kell létesítenie, amely lehet nyílt munkaerő-piacon keresőtevékenység folytatásával, egyszerűsített foglalkoztatás, azaz alkalmi munka keretében, közérdekű önkéntes munkával, közfoglalkoztatottként, munkaerő-piaci programban történő részvétellel teljesíteni. Amennyiben a vizsgált időszak alatt erre nem került sor, az ellátásra jogosultak közül az érintett személy egy évi időtartamra kizárásra kerül, ellátás nélkül marad.

Továbbra is előírás az e támogatásban részesítettek részére, hogy a Foglalkoztatási Osztállyal és az önkormányzattal együtt kell működniük a munkavállalás céljából.

A korábban megállapított rendszeres szociális segély (jogosultságot az öt éven belül nyugdíjkorhatárt elérő munkanélküliek illetve a legalább 50%-os egészségkárosodottak szereztek) is átalakult 2015. március 1. napjával. A nyugdíjkorhatár előtt lévők a Foglalkoztatási Osztállyal történő együttműködést vállalva átkerültek a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak táborába, az egészségkárosodottak részére pedig egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás került megállapításra.

Az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély (települési támogatás), temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

Tekintettel arra, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben biztosított ellátási formák az elmúlt időszakban hatásköri illetve illetékességi változásokon mentek keresztül, ennek megfelelően a Képviselő-testület 2015. február 26-i ülésén megalkotta a szociális juttatásokról szóló 4/2015. (II.26.) önkormányzati rendeletét.

munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) rendelkezik az álláskereső részére megállapítható ellátások szabályozásával.

Két csoportot különböztethetünk meg:

- Munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások
- Álláskeresőkre részére nyújtható támogatások.

Munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások

- a.) munkaerő-piaci szolgáltatások (nyilvántartásba vétel, egyéni cselekvési terv készítése, szakmai tanácsadás)
- b.) képzések elősegítése, képzési támogatás
- c.) foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások
- d.) álláskereső vállalkozóvá válását segítő támogatások
- e.) munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása
- f.) munkaerő-piaci programok támogatás (bér-és járulék támogatás)
- g.) egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása

Álláskeresőkre részére nyújtható támogatások.

a.) álláskeresői járadék illeti meg azt , aki álláskereső, az álláskeresővé válást megelőző

három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, mértéke a járadékalap 60 %-a, folyósítás időtartama max. 90 nap.

b.) nyugdíj előtti álláskeresői segély állapítható meg, ha a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, a járadék folyósítási időtartamát kimerítette, rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel.

c.) költségtérítés- álláskeresői járadék, segély megállapításával illetve munkahelykereséssel kapcsolatos (lakóhelytől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda-visszatkozás) utazási költség

A támogatások mértéke az évek folyamán fokozatosan mérséklődött. Míg 2010-ben az álláskeresői járadékra történő jogosultság alapja négy év alatt legalább 365 napi munkaviszony volt, az összege nem lehetett kevesebb a minimálbér 60%-nál, valamint több annak 120%-ánál. A szabályok szerint öt munkaviszonyban töltött nap számított egy járulékos napnak – tehát legfeljebb 270 napig járt. A járadék megszűnése után álláskeresői segély igénylésére volt lehetőség, amelynek maximum időtartama 90 nap, összege a minimálbér 40%-a volt.

Azt tapasztaljuk, hogy a nyugdíj előtt állók körében egyre „népszerűbb” a nyugdíj előtti álláskeresési támogatás igénybevétele. Jellemzően a több éve közfoglalkoztatási bérből élők ének e lehetőségekkel, 2016. évben 2 fő élt ezzel a lehetőséggel, kilépve a közfoglalkoztatásból.

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A magyarországi lakásviszonyok jellemző problémái a közmű, illetve lakáshitel tartozások, a (szociális) bérlakások alacsony aránya, illetve hiánya, valamint a rendkívül súlyos lakhatási problémák területi koncentrációja, a lakókörnyezetet is meghatározó szegregáció.

A háztartások szegénységi mutatóit, illetve a gyermekszegénységet tekintve kiemelt jelentősége van a lakáshitel, illetve a rezsiköltségek emelkedő terheinek.

A lakott házak állaga elfogadhatónak nevezhető. Előfordul megüresedett, rossz állapotú ingatlan a községben, főleg a tanyai részen romos állapotú tanyák is találhatók.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2008	365	4	1	0	0	0	0
2009	365	4	1	0	0	0	0
2010	365	5	1	0	0	0	0
2011	365	8	1	0	0	0	0
2012	365	8	1	0	0	0	0
2013	365	9	1	0	0	0	0
2014	365	9	1	0	0	0	0
2015	365	9	1	0	0	0	0
2016	365	9	1	0	0	0	0

2017	365	9	1	0	0	0	0
2018	365	9	1	0	0	0	0
2019	365	9	1	0	0	0	0
2020	365	9	1	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
önkormányzati adatok

A községben 365 ingatlan található, ebből belterületen 280 db, külterületen 85 db.

A település belterülete teljes egészében árammal, valamint tisztított és vezetékes ivóvízzel ellátott.

Vezetékes gáz igénybevétele belterületen mindenki számára elérhető.

Vezetékes gáz a külterületen, tanyákon nincs, a vezetékes víz a külterületi lakosság 30 %-ánál biztosított.

A külterületen élő gyermekek óvodai, iskolai szállítása, illetve az idősek háziorvosnál és kórházi ellátáson történő megjelenése a tanyagondnoki szolgálat segítségével megoldott.

a) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

Az önkormányzat lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat.

2015. március 1-től megszűnt a lakásfenntartási támogatás, helyette helyi lakásfenntartási támogatás lett a települési támogatáson belül, amelyet a 3/2015.(II.24.) a szociális ellátások helyi szabályairól szóló Önk. rendelet tartalmaz.

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2008	2	0
2009	9	0
2010	14	0
2011	36	0

2012	42	0
2013	43	0
2014	41	0
2015	22	0
2016	17	0
2017	13	0
2018	8	0
2019	6	0
2020	6	0

Forrás: Önkormányzati adatok

Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma 2014-ig növekvő tendenciát mutat. A rendelkezésre álló adatok szerint a családok a hiteltörlesztéseket nehezen, de teljesítik. 2015-től csökkenés mutatkozik, ennek oka, hogy az önkormányzat változtatott a feltételrendszeren. (12/2020.(X.21) A helyi szociális ellátásokról szóló Önk. rendelet)

3.5. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Magyarország Kormánya elkötelezett az ország egészségügyi helyzetének további javítása mellett az egyik legfontosabb célkitűzése, hogy folyamatosan javuljon a magyar lakosság egészségügyi állapota. A megelőzés mellett fontos kormányzati cél a betegek gyógyulási esélyeinek, az egészségügy működési hatékonyságának és a megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása. Ezért vette a Kormány állami fenntartásba az eladósodott egészségügyi intézmények többségét, ami garanciát jelent a hatékonyabb, hosszú távon is biztonságos működésre.

„Magyarország Kormánya elkötelezett állampolgárai egészségügyi állapotának javításában, az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi szempontok szerinti átalakításában, a szolidaritás alapú kockázat közösség fenntartásában. Ennek biztosítéka a megalkotott Alaptörvény (2011. április 25.), mely szerint XX. cikk „(1) **Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.** (2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

”

A „**Semmelweis Terv**”-ben megfogalmazott egészségügyi rendszer átalakítási koncepció szervesen kapcsolódik a „**Nemzeti Együttműködés Program**”-jához.

Az egészségügy megmentése érdekében szükségesnek tartja az ágazatba történő forrás bevonást és az állami felelősségvállalást.

További cél, vonzóvá kell tenni az orvosok számára a háziiorvosi pályát.

A háziiorvosi alapellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése érdekében jelenleg a leghátrányosabb helyzetű kistérségek településein működő háziiorvosi szolgálatok 50%-kal magasabb fix összegű díjazásban részesülnek a teljesítmény alapú finanszírozáson felül. A hátrányos helyzetűnek minősülő térségek összes területe az ország területének 28,3%-a. Az **egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés** problémái elsősorban a mélyszegénységben élőkkel kapcsolatos.

Az alapellátás általános és legfontosabb kihívásai:

- Az egészségügyi hozzáférésben történő területi egyenlőtlenségek
- A háziorvosoknál várható természetes fogyás 10 éven belül kb: 4000 fő
- Kiegészítő szakmák és források hiánya
- Épület és eszközállomány területenként változó (az önkormányzatok gazdálkodási lehetőségeihez mérten)

A szakellátás finanszírozási rendszerének átalakítása folyik jelenleg, melynek célja egy fenntartható, jól működő intézményrendszer.

Aktuális problémát jelent továbbá az EU-ban is és világszerte jelentkező egészségügyi emberi erőforrás hiánya. Az Unión belüli szabad munkaerő áramlás, a diplomák kölcsönös elismerése és az egyes tagállamokban elérhető jelentős jövedelmi különbségek egy fokozott, kelet – nyugati irányú mobilitást eredményeznek. Az orvosok és az egészségügyi szakdolgozók külföldi munkavállalás szempontjából Magyarország fokozottan érintett, így az elmúlt időszakban megtett intézkedések kiemelten irányultak a munkaerő megtartására. A fiatal orvosok hazai ellátó rendszerben tartását szolgálják a **Rezidens Támogatási Program** keretében meghirdetett ösztöndíjak.

Forrás: Egészséges Magyarország 2014-2020 Egészségügyi Ágazati Stratégia

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben

intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,

d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)

	k száma (TS 107)	száma (TS 106)	száma (TS 108)			
	db	db	db	db	Fő	Fő
2008	1	0	0	0	21	4
2009	1	0	0	0	21	5
2010	1	0	0	0	18	5
2011	1	0	0	0	11	5
2012	1	0	0	0	16	4
2013	1	0	0	0	11	6
2014	1	0	0	0	11	5
2015	1	0	0	0	13	4
2016	1	0	0	0	13	2
2017	1	0	0	0	11	2
2018	1	0	0	0	12	2
2019	1	0	0	0	12	2
2020	1	0	0	0	8	0

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Járási Hivatal

Harkakötönyben megoldott a háziorvosi szolgáltatás, amely gondoskodik a település akapfokú egészségügyi ellátásáról. A gyermekek egészségügyi ellátását heti egy alkalommal gyermekorvos látja el. Egy védőnő látja el a kismamákat, a csecsemőket és a körzetébe tartozó gyermekeket.

A járó beteg- és a kórházi szakellátás a kiskunhalasi Semmelweis Kórház Szegedi Tudományegyetem Oktatóházában történik. A mentő szükség esetén Harkakötöny belterületére 10 percen belül megérkezhet.

A **közgyógyellátás** a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. [Szt. 49. § (1)] A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott gyógyszerekre gyógyászati segédeszközökre, rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra (A jogosultságot a járási hivatal állapítja meg) a jogosultság megállapítása esetén 2 évre [Szt. 50. § (4)], illetve normatív jogcímen jogosult

közgyógyellátásra. (A jogosultságot a járási hivatal állapítja meg) a jogosultság megállapítása esetén 1 évre.

Méltányossági jogcímen az a szociálisan rászorult személy is jogosult közgyógyellátásra, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. (A jogosultságot a jegyző állapítja meg, a jogosultság megállapítása esetén 1 évre.

Jelenleg a szociális rendeletünk nem rendelkezik ilyen jogcímen történő ellátás megállapításáról.

Az **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó hozzátartozó részére biztosított támogatás. A szociális törvény szabályozása alapján a támogatás a súlyosan fogyatékossgal élő, vagy a 18 év alatti tartósan beteg személy ápolását végző hozzátartozó részére állapítható meg. A helyi rendelet lehetőséget biztosíthat arra, hogy a támogatás a 18. életévét betöltött tartós beteg ápolása esetén is megállapítható legyen.

Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. [Szt. 41. § (1)].

A járási hivatal a feltételek fennállásáról az ápolott személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértő szakvéleménye alapján dönt.

A szakvéleményben meg kell jelölni annak hatályát, amely nem haladhatja meg a tíz évet. [Szt. 43/A. § (3)]

18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolása

A települési önkormányzat képviselő-testülete - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít, az ápolási díjban részesülő személy nyugdíjjárulék (10 %) fizetésére kötelezett. Jelenleg a szociális rendeletünk nem rendelkezik ilyen jogcímen történő ellátás megállapításáról.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

gyermek

A gyermekek egészségi állapotának javítása kiemelt célkitűzése minden szociális és egészségügyi ellátó rendszerrel rendelkező országnak. A 0-7 éves gyermekek egészségi állapotának, fejlődésének nyomon követése és a problémák felismerése a **gyermek-egészségügyi ellátás** alapfeladata.

A gyermekek testi, mentális, értelmi fejlődésének, a fejlődéshez szükséges érzékszervi funkciók épségének vizsgálatát, veszélyeztető tényezők feltárását, az intézkedések meghozatalát, a veszélyeztetettek fokozott gondozását jogszabályok írják elő, ugyanakkor a fejlődés követésére, a fejlődést akadályozó problémák felismerésére vonatkozó ismereteink bővítésre szorulnak, a módszertan számos ponton nem kidolgozott vagy nem felel meg a nemzetközi jó gyakorlatnak.

Az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg a **TÁMOP 6.1.4 Koragyermekkor (0-7 év) kiemelt projekt**, amely a 0-7 éves korosztály optimális fejlődésének komplex támogatását célozza meg. Megvalósításának időszaka: 2012. október 1 – 2015. március 31.

A projekt középpontjában a védőnői szolgálat, a házi gyermekorvos illetve a gyermekek szülei állnak.

5 szakmai alprojektből áll:

- módszertan
- képzési tevékenység, humánerőforrás fejlesztés
- kommunikációs- disszeminációs tevékenységek
- informatikai fejlesztés
- védőnői módszertani egység kialakítása.

A projekt célja, hogy a szülőknek és az alapellátóknak sikerüljön hamarabb és pontosabban észlelni a fejlődésükben veszélyeztetett gyermekeket, hogy hosszú távon is emelkedjen a beiskolázásra alkalmas gyermekek aránya, illetve csökkenjenek a területi és szociális egyenlőtlenségek ezen a területen.

Hazánkban kb. 6000.000 0-7 éves korú gyermek él, alapellátásukról 3.800 védőnő és 3.100 orvos gondoskodik. A projekt célul tűzte ki a szakemberek kb. 70%-ának bevonását a projekt során kifejlesztett tananyagokkal történő térítésmentes képzésbe. A községünkben dolgozó védőnő is részese volt a projekt által biztosított képzésnek.

Egészségügyi alapellátás

A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII.18.) NM rendelet alapján a 0-6 éves korban elvégzendő státuszvizsgálatokat a területileg illetékes védőnő szervezi meg és végzi el.

A vizsgálatok a védőnői körzethez tartozó valamennyi gyermek számára kötelező jelleggel, térítésmentesen zajlanak a Védőnői Szolgálat helységében.

Az életkori szűrővizsgálatok a következők:

1 – 12 hónapos korig (1-6 hónapos korig havonta, 7-11 hónapos korig egyszer, 12 hónapos korban)

- Súly, -hosszmérés,
- Testi, pszichomotoros és mentális fejlődés,
- Látás, kancsalság, hallás, beszédfejlődés,
- Magatartási problémák vizsgálata

1-3 éves korig (15 hónapos, 18 hónapos, 2 éves és 3 éves korban)

- Testsúly, mell-és fejkörfogat mérése,
- fejlődési és tápláltsági állapot értékelése,

- testi,-lelki,-mozgás,-beszédfejlődés és magatartási problémák vizsgálata,
- érzékszervek működésének vizsgálata.

3-6 éves korig évente egyszer

- teljes fizikai vizsgálat, azaz fejlődési és tápláltsági állapot, érzékszervek működése, beszédfejlődés, vérnyomásmérés. 5 éves korban végzendő vizsgálat kiemelkedő jelentőségű az iskolaérettség megítélés szempontjából.

A kötelező védőoltások elmaradását a védőnő köteles jelenteni a Kistérségi Népegészségügyi Intézetnek.

A védőnő a státusz vizsgálatokon felül megfelelő tanácsokkal is ellátja a szülőket. Az egyénre szabott védőnői gondozás megvalósítása érdekében a gyermek életkorának megfelelően családlátogatásokra kerül sor az alábbiak szerint:

- Az újszülött hazaadását követő 48 órán belül,
- Az ezt követő 6 hétben hetente egyszer,
- 6 hetes kortól egy éves korig havonta,
- 1-3 éves korig 2 havonta egyszer,
- 3-6 éves korig háromhavonta egy alkalommal, közösségbe járó gyermek esetén félévente, szükség esetén gyakrabban.

A gyermekek egészségmegőrzése az iskolai szűrővizsgálatokkal folytatódik. Az esetleges kialakult mozgásszervi elváltozásokat jelenleg 1 fő gyógytestnevelő segítségével orvosolni tudjuk.

Fontos cél, a gyermekek egészség-szemléletének megváltoztatása, a rendellenességek minimálisra csökkentése, az egészséges életmód, életvitel bemutatásán és gyakorlásán keresztül, sportolás szorgalmazása. Ebben segítséget nyújt a védőnő az iskolában és az óvodában megtartott egészségnevelő órákon, ahol az egészséges táplálkozás, azaz a helyes étrend, a szervezet folyadékigénye, elhízás, kóros soványság, továbbá a személyi higiénia, szenvedélybetegségek és a családi életre nevelés témakörével ismerkedhetnek meg a tanulók.

Fontos feladat a szülői értekezletek alkalmával a szülők figyelmét felhívni arra, hogy a gyermekeik egészségügyi elváltozásai szakorvos által kerüljenek pontos diagnosztizálásra, majd utána megfelelő terápiában részesüljenek.

Megvalósult programok:

Havonta egyszer a 0-3 éves korú gyermekek és szüleik részére a Művelődési Házban 2014. októberétől „**Baba-mama klub**” működik.

A védőnő vezetésével megbeszélték a gyermekek ezen életkorra vonatkozó sajátosságait. Vendég előadók táplálkozási és bőrápolási tanácsokat adta. A védőnő babamasszázst is tanított a szülőknek. Továbbá énekekkel, mondókákkal, zenehallgatással, közös játékkal töltötték a délelőttöt.

Tekintettel arra, hogy bár a célkitűzés teljesült, a következő években is feladatként határozzuk meg ezen kezdeményezés tovább fejlesztését.

Feladatként jelentkezik az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése. Hangsúlyt kell fektetni az alkalomszerű szűrések szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására. A népbetegségnek számító betegségek kiszűrésére, különösen a vércukor, vérnyomás, koleszterin, stb., valamint védőoltások beadására. Fontos az életmód tanácsadás, az egészségfejlesztő közösségi programok, szűrővizsgálatok, amelyek lehetőséget biztosítanak az egészséges életmód és lelki egészség megőrzésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, valamint a testi egészség megőrzéséhez.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A községben fejlesztő ellátással kapcsolatban a b.) pontnál említett gyógytestnevelő tevékenységet említhetjük meg.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az 1997. évi CLIV. törvény 50.§. (3) bekezdése szerint a közétkeztetésben biztosítani kell az élettani szükségleteknek megfelelő tápértékű és minőségű étkezést, különösen az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben.

Az OÉTI által végzett országos felmérések alapján (OTEF 2009, Országos Iskolai Menza Körkép 2008) elmondható, hogy a közétkeztetés sem mennyiségben, sem minőségben nem felel az egészséges táplálkozás irányelveinek, tehát jelenleg táplálkozási kockázatot jelent.

A táplálkozásnak pedig bizonyítottan hatása van a fizikai fejlődésre, a koncentrálóképessegre, a magatartásra, a tanulási képességekre.

2011.07.28-án jelent meg egy ajánlás, amely megfogalmazza az alkalmazandó táplálkozás-egészségügyi előírásokat.

Az ajánlás tartalmazza az ellátás során biztosítandó étkezések számát, a napi minimum biztosítandó fehérjeforrást, a zöldség, gyümölcs, teljes kiőrlésű gabona, folyadékpótlásra vonatkozó javaslatokat. Kerülendő élelmiszerek között szerepel az ételpor, a sót tartalmazó ételízesítő, az 50% alatti gyümölcstartalmú gyümölcslevek, sertés, baromfi zsír. Az ajánlás a korábbi gyakorlatoktól eltérően határoz meg pontos paramétereket a sómennyiség vonatkozásában is.

Az ajánlás tartalma még nincs jogszabályba foglalva, de Harkakötöny községben az étkeztetést ellátó konyhán igyekszünk az ajánlásnak anyagi lehetőségeinkhez mérten megfelelni.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A diákok és felnőttek számára egyaránt biztosított a községben található sportlétesítmények igénybevétele.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Harkakötöny Község Önkormányzata a szociális törvényben, valamint az önkormányzati rendeletben meghatározott kötelező és önként vállalt feladatait egyrészt saját intézményein keresztül, másrészt szerződéses feladatellátás keretében biztosítja.

Harkakötöny Község Önkormányzat a szociális szolgáltatások tekintetében a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Szt.) alapján biztosítja a különféle szociális ellátásokat.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gytv.) rendelkezései az irányadóak az egyes gyermekjóléti ellátások tekintetében.

Szociális ellátások

Az Szt. 86.§.(1) bekezdése előírja minden települési önkormányzat számára az alábbi alapszolgáltatások biztosítását:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés

lakosságszámtól függően az alábbi szolgáltatásokat:

- idősek nappali ellátása
- fogyatékosok nappali ellátása
- pszichiátriai betegek nappali ellátása
- szenvedélybetegek nappali ellátása
- hajléktalan személyek nappali ellátása
- 30 ezer főnél magasabb lakosságszám esetén az átmeneti elhelyezési formák biztosítása.

Harkakötöny község Önkormányzat Képviselő-testülete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeéről szóló 12/2020.(X.21.) számú önkormányzati rendelete alapján a szociálisan rászorultak részére az alábbi ellátási formákat biztosítja:

Alapszolgáltatások:

- a) a tanyagondnoki szolgáltatás,
- b) az étkeztetés.

Az önkormányzat a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központjával kötött ellátási szerződés alapján a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó alapellátást biztosít:

- a) házi segítségnyújtás,

b) a családsegítés.

Az önkormányzat a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központjával kötött ellátási szerződés alapján a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátást biztosít:

- a) ápolást, gondozást nyújtó idősök otthona,
- b) átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóháza,
- c) ápolást, gondozást nyújtó fogyatékos személyek otthona.

Tanyagondnoki szolgáltatás

A képviselő-testület a külterületi lakosság alapellátásának biztosítására tanyagondnoki szolgáltatást működtet a Törvény 60. §-a alapján.

A tanyagondnoki szolgáltatás a szociális alapszolgáltatási feladatok körében a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- a.) gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök kiváltása, széthordása alkalmi jelleggel, bevásárlás, ebéd széthordása napi rendszerességgel,
- b.) személyszállítás körében óvodások, iskolások szállítása, idősök, betegek orvoshoz, szakrendelésre szállítása alkalmi jelleggel,
- c.) szociális jellegű információ közvetítése az önkormányzat és a lakosság között, helyi szociális szükségletek, egyéb igények felmérése, ezekről az önkormányzat tájékoztatása, adott esetben az igények kielégítésének megszervezése napi rendszerességgel,
- d.) közreműködés az étkeztetés biztosításában.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetést ebéd formájában az önkormányzat által fenntartott konyha, hétvégén és egyéb ünnepnapokon szerződés alapján egyéb főzőhely biztosítja.

Az étkeztetés keretében fő étkezésként napi egyszeri meleg ebédet biztosít az önkormányzat házhoz szállítással.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

A szolgáltatás feladata gondoskodni azokról a személyekről, akiknek egészségi állapota indokolja a szolgáltatás biztosítását. A házi segítségnyújtás keretében az arra rászoruló saját otthonában a házi gondozó nyújt segítséget ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő korának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelő gondoskodásban részesüljön. A segítségnyújtás a gondozási és ápolási feladatokon túlmenően bevásárlást, mosást, orvoshoz kísérést,

gyógyszer beszerzését, mentális gondozást is magába foglalja. Az ellátás személyre szabottan, egyéni gondozási terv szükség szerint ápolási terv alapján történik.

Családsegítés

A családsegítés a Költségvetési Intézmények Gazdasági Szervezete Család- és Gyermekjóléti Szolgálat keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

A szolgáltatás célja: a szociális vagy mentális problémák illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ehhez a helyzethez vezető okok megszüntetése valamint az életvezetési képességek megőrzése.

Feladata a tanácsadás, családgondozás, a családban jelentkező konfliktusok megoldásának elősegítése, szociális ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése, közösségfejlesztő programok szervezése.

2016. január 1-től a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integráltan egy szervezeti és szakmai egységben működik.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapellátás keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Idősek otthona

2021. augusztus 31-ével Harkakötönyben működtetett Szociális Otthon megszűnt, így a képviselő-testület a Törvény 68. §-a alapján ápolást, gondozást nyújtó idősek otthonát, ellátását a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ keretében működteti.

Időskorúak gondozóháza

A képviselő-testület a Törvény 82. §-a alapján átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóházát működtet.

A szakosított ellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

Fogyatékos személyek otthona

A képviselő-testület a Törvény 69. §-a alapján ápolást, gondozást nyújtó fogyatékos személyek otthonát működtet.

Az ápolást, gondozást nyújtó fogyatékos személyek otthona szakosított ellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központja keretében történik a működési engedélyben meghatározottak szerint.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor, mivel hátrányos megkülönböztetés senkit nem ért.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A közszolgáltatások szervezése során is érvényesül az előnyben részesítés (pl.: a rászoruló, beteg idős személyek szállítását a tanyagondnoki szolgálat saját gépjárművével oldja meg).

3.6. Közösségi viszonyok

A közművelődési feladataink nagy részét a Művelődési Házban és Könyvtárban zajlik.

Könyvtárunk 2014. január 1-től mint Könyvtár, Információs és Közösségi Hely a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár nyilvános könyvtári szolgáltató helyeként működik.

Harkakötöny Község Önkormányzata a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtártól az 1997. évi CXL. tv. 64 § (2) bekezdés b), illetve a 66. § h) pontjában foglaltak, valamint a 39/2013. (V.31.) EMMI rendelet alapján könyvtári szolgáltatást rendelt meg 2013. október 30-án. A megállapodás 2014. január 1-én lépett hatályba, mely visszavonásig érvényes.

2014. évben egy NKA-s pályázat segítségével a helyi önkormányzat kibővítette és felújította a könyvtári helyiséget, valamint új bútorzatot is beszerzett. 2020-ban a Terület-és Településfejlesztési Operatív Program keretében, homlokzati nyílászáró csere és homlokzati, valamint padlásfödém szigetelés és fűtőkorszerűsítés történt. 2024-ben az épület Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében teljes tetőfelújításon ment keresztül. Még ebben az évben sor került a LEADER program keretében a belső tér felújítására (festés, világítás korszerűsítés, belső nyílászárók cseréje), valamint az épület előtti járdaszakasz felújítására az akadálymentesítést elősegítve. Harkakötöny Község Önkormányzata az NKA-s pályázatokra szinten minden évben igényt nyújt be a rendelkezésre álló eszközök bővítésére.

Jelenleg 314 fő beiratkozott olvasónk van.

Művelődési házban lévő programok, események:

- Bálak (farsang, szüreti, szülők-nevelők bálja)
- Politikai fórumok
- Esküvők
- Kézműves táborok (húsvéti, nyár, adventi)
- Ünnepségek (március 15., október 23.,)
- Festménykiállítás
- darts verseny
- idősek napja
- baba-mama klub
- országos könyvtári napok – Mesél a könyvtári maci
- Színházas előadás az iskolának, óvodának
- Karácsonyi vásár
- Bábelőadás

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Romák és/vagy mélyszegénységben élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Mélyszegénységben élő és más lakosok közötti életszínvonal közötti eltérés	Folyamatos közfoglalkoztatás a mélyszegénységben élők helyzetének javítására

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A gyermekszegénység egyik kiemelt oka a szülők munkanélkülisége. A szegény gyermekek 60 %-a inaktív, illetve alacsony munkaintenzitású családokban él. A társadalmi juttatások szegénység csökkentő hatását tekintve uniós összehasonlításban igen jól áll Magyarország. A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette A gyermekek jogairól szóló ENSZ egyezményt, majd elfogadta a 47/2007.(V.31.) sz. határozatával „Legyen jobb a gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiáját. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A Nemzeti Stratégia minden gyermekre kiterjed, de a hátrányos helyzetű gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akik érdekei a legjobban sérülnek.

Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyerekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A demográfiai trendek a csökkenő születések, a növekvő elöregedés világosan mutatják, hogy maximalizálni kell a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A pénzügyi juttatásoknak Magyarországon – a többi uniós országgal összevetve – jelentős jövedelemkiegészítő hatásuk van. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzügyi juttatások rendszereiből. A társadalmi juttatások figyelembe vételével, illetve azok nélkül számított szegénységi rátákat tekintve megfigyelhető, hogy az utóbbi években (2005 óta) messze az uniós átlag feletti, a skandináv országokéinak megfelelőek mutatóink.

Forrás: Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2011-2020

A gyermekek helyzete nem választható el a családok helyzetétől. A gazdasági válság következtében a családok anyagi helyzetében jelentős hanyatlás következett be.

Tanulmányok szólnak arról, hogy a gyermekek jelenléte növeli a szegénység kockázatát, különösen akkor, ha a családban legalább három gyermeket nevelnek.

Magas kockázatot jelent az is, ha a gyermekes családból hiányzik az egyik szülő. A szegénység Magyarországon 2005-ben a gyermeküket egyedül nevelők 33 %, a három vagy

több gyermekes családok 23 %, illetve a középkorú egyszemélyes háztartásban 25 % volt a legmagasabb. A szakirodalom szerint, hogy valaki szegény-e, az alábbi tényezőcsoportok határozzák meg: - családszerkezet, - felnőttek munkaerő-piaci helyzete, - jóléti programok.

(forrás: Gábos András- Szívós Péter : *A gyermekszegénység és néhány jellemzője Magyarországon*)

Ma Magyarországon, a 18 éven aluliak 31,9 százaléka nem fér hozzá a fejlett országokban használatos erőforrásokhoz – derül ki az ENSZ gyermekjogi szervezete, az UNICEF által bemutatott jelentésből.

Harkakötöny lakóhellyel rendelkezők száma 2025. január 1-jén – a népességnylvántartó adatai szerint – 776 fő volt.

A gyermek száma összesen 127 fő, amely az életkor szerinti korcsoportbontásban az alábbi:

- 0-3 éves korú gyermekek száma 20 fő,
- 4-6 éves korú gyermekek száma 22 fő,
- 7-14 éves korú gyermekek száma 57 fő,
- 15-18 éves korú gyermekek száma 28 fő.
- A fiatal felnőttek száma 19-24 éves korig 44 fő

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzügyi és természetbeni ellátások:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - c) az otthonteremtési támogatás,

- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása
 - b) a védelembe vétel,
 - c) a családbafogadás,
 - d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - e) nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
 - h) utógondozói ellátás elrendelése
 - i) megelőző pártfogás elrendelése

2014. november 4-ei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalma és e tény fennállásának megállapítása, a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben került szabályozásra.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek az eljárás során felvett környezetanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll. A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására irányuló eljárás során- az ügyfél erre irányuló kérelme esetén- megvizsgálja a hátrányos, halmozottan

hátrányos helyzet fennállását is. De mindezek nem érintik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményeket.

Így a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, továbbra is jogosult az ingyenes tankönyvre, és az iskola 1-8. évfolyamán az ingyenes gyermekétkeztetésre, a szociális nyári gyermekétkeztetésben való részvételre és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó minden egyéb juttatás, kedvezmény igénybevételére.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás:

Az óvodáztatási támogatásra vonatkozó rendelkezések a kötelező óvodáztatás bevezetésével összefüggésben 2015. szeptember 1-jével hatályon kívül helyezésre kerülnek a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényből. A kérelmet 2015. június 4-e után nem lehet benyújtani.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

4.1.1. számú táblázat - Védelemben vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelemben vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2008	1	3
2009	1	5
2010	1	4
2011	1	7
2012	5	2

2013	5	5
2014	3	7
2015	6	8
2016	8	8
2017	4	1
2018	0	4
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0
2024	0	0

Forrás: Önkormányzati adat

A táblázatból kitűnik, hogy szerencsére a veszélyeztetett gyermekek száma csökken, de ennek ellenére nagy odafigyelést igényel a jelzőrendszer megfelelő összetétele, a veszélyeztetett gyermekek sorsának kezelése (orvos, védőnő, óvónők, pedagógusok, szociális munkatársak, képviselők)

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítására a gyermek – a család szociális helyzete alapján – jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, tankönyvtámogatásra, illetve az évente két alkalommal, gyermekenként 5.800.- Ft Erzsébet utalványra (2012. augusztus 1-je előtt 5.800.- Ft pénzbeli támogatásra).

Erzsébet utalvány formájában biztosított természetbeni támogatás összege a 2017-es évtől emelésre és differenciálásra került. A differenciálás alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és egyben hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára emelt összegű támogatás, az e feltételeknek nem megfelelő, de rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek számára alapösszegű támogatás kerül biztosításra, első alkalommal 2017. augusztus hónapjában. A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény az emelt összegű támogatás értékét 6500 Ft-ban, az alapösszegű támogatást 6000 Ft-ban határozta meg. Ezek az összegek 2017 óta nem változtak. Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. Törvény az alapösszegű támogatás mértékét 6.000 Ft-ban, az emelt összegű támogatás mértékét 6.500 Ft-ban határozza meg.

Évente két alkalommal kapnak pénzbeli támogatást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek. A Gyvt 20/A.§-ban meghatározott pénzbeli támogatás esetében a Gyer. 68.§. alapján igénylésre a tárgyév augusztus 5-éig, illetve november 5-éig van lehetősége az önkormányzatoknak.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2008	43
2009	62
2010	71
2011	76
2012	65
2013	58
2014	
2015	46
2016	40
2017	35
2018	24
2019	14
2020	12
2021	11,5
2022	10
2023	8,5
2024	10

Forrás: Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, akinek a családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

- Nyári gyermekétkeztetés – 2016-tól szünidei gyermekétkeztetés

A nyári gyermekétkeztetés az iskolai időszakon kívül biztosítja a gyermekek számára a napi egyszeri meleg étkezés lehetőségét. A szociális nyári gyermekétkeztetésben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek vehetnek részt.

2016. évben a nyári gyermekétkeztetés törvényi feltételei megváltoztak. A korábbi évekhez képest szűkült az ellátottak köre, viszont az ellátást nem csak a nyári, hanem az összes tanítási szünetre kiterjesztették. Az 1997. évi XXXI. törvény 21.§ (1) g) pontja alapján természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és tanítási szünetek időtartama alatt.

A törvény alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és a óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon, az ide nem tartozó gyermekek számára a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon. További gyermekek, így különösen a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Szünidei gyermekétkeztetésben részesülő kiskorúak

Megnevezés	Tavaszi szünet	Nyári szünet	Őszi szünet	Téli szünet
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2016	5	6	7	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2017	6	12	9	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2018	7	9	8	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2019	0	4	4	0

Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2020	0	4	4	4
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2021	0	3	0	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2022	0	1	0	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2023	0	0	0	0
Adott településen lakó, helyben ellátottak száma(fő) 2024	0	0	0	0

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	8	19	23	n.a	0	17
2009	9	16	18	n.a	0	31
2010	9	21	5	n.a	0	35
2011	8	35	6	n.a	1	36
2012	13	32	5	37	1	32
2013	10	20	2	25	1	27
2014	13	22	3	27	0	21
2015	22	23	2	32	0	25

2016	22	17	5	32	0	6
2017	23	15	4	37	0	12
2018	21	17	8	43	0	9
2019	17	11	10	38	0	3
2020	18	12	11	41	0	3

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Községünkben az elmúlt öt évben és jelenleg sincs nem magyar állampolgárságú gyermek.

Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nincs teleszerű lakókörnyezet.

4.2. Gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2008	1	28	28
2009	1	26	26
2010	1	30	30
2011	1	28	28
2012	1	25	25
2013	1	35	35

2014	1	29	29
2015	1	32	32
2016	1	33	33
2017	1	32	32
2018	1	29	29
2019	1	26	26
2020	1	32	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	110
2009	1	115
2010	1	119
2011	1	114
2012	1	98
2013	1	99
2014	1	100
2015	1	122
2016	1	121
2017	1	113
2018	1	113
2019	1	96
2020	1	98

A védőnő körzete csak Harkakötöny, egy körzet van, ez jelenti a község belterületén, illetve a külterületen, tanyákon élő gyermekeket is.

A védőnői munka színterei:

- a tanácsadás helyiségében folyó gondozó-tanácsadó tevékenység várandós anyáknak és kisgyermekes családoknak,
- családlátogatáson adott tanácsadás, elvégzett gondozás, anyai tevékenységre oktatás,
- nevelési-oktatási intézményekben történő szűrés, egészségnevelés.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői

Házi gyermekorvosi ellátás biztosított.

c) gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelem

Társulási formában biztosított. (Halasi Többcélú Kistérségi Társulás keretében)

Harkakötönyben a gyermekjóléti alapellátás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás szervezeti keretein belül biztosított.

A gyermekjóléti alapellátás a gyermekek védelmét, egészséges testi, lelki fejlődésének elősegítését tartja legfontosabb feladatának. Az alapellátásnak első lépésként hozzá kell járulnia a gyermekjóléti szolgáltatás általános céljainak megvalósulásához.

Nem szabad figyelmen kívül az olyan társadalmi problémákat sem (alacsony iskolai végzettség, iskolázatlanság, munkanélküliség, alkoholizmus), amelyek a családon keresztül hatnak a gyermekekre.

A gyermekjóléti szolgálat feladata:

- A gyermek testi, lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése
 1. tanácsadás, tájékoztatás,
 2. szociális válsághelyzetben lévő várandós anya segítése,
 3. hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás, kezdeményezés,
 4. közreműködik a településen a gyermek átmeneti gondozását saját háztartásukban helyettes szülőként vállaló személyek, családok felkutatásában
- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:
 1. veszélyeztető okok feltárása, javaslat készítés a megoldásra,
 2. együttműködés a közoktatási intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, különösen a védőnői szolgálattal, a házi orvossal, házi gyermekorvossal, illetve más érintett személyekkel, szervezetekkel.
- A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:
 1. családgondozás
 2. segítséget nyújt a családi konfliktusok megoldásában, válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartás esetében
 3. hatósági beavatkozások kezdeményezése
 4. védelembe vett gyermek gondozási és nevelési tervét készíti el, elősegíti a szükséges változások elérését
 5. javaslatot tesz a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyre vagy annak megváltoztatására

- A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében:
 1. családgondozás biztosítása a család nevelési körülményeinek javításához és a szülő-gyermek kapcsolat helyreállításához
 2. ha a szülő körülményeiben változás történt, javaslatot tehet a gyámhivatal felé a kapcsolattartás módjának, formájának megváltoztatására
 3. családjába visszahelyezett gyermek utógondozása

A gyermekjóléti feladatok megvalósulását a komplex családgondozás, a tanácsadás, a családlátogatások, a felvilágosítások, a segítő beszélgetések, az adományok közvetítése szolgálja.

Tevékenysége tehát nem csak a gyermekekre terjed ki, hanem azok családtagjaira is.

2013. január 1-től létrejöttek a járási hivatalok, s ezzel egyidőben a jegyzői hatáskörbe tartozó gyámhatósági feladatok (védelembé vétel, iskoláztatási támogatás felfüggesztése) a gyámhivatalhoz került át.

Gyermekvédelem

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény a következők szerint határozza meg a gyermekvédelem fogalmát.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülő vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekvédelmi prevencióban fontos szerep hárul az oktatási intézményekre is. Az óvónő, az osztályfőnök a veszélyeztető tényezők észlelése esetén felderíti a fejlődést akadályozó okokat, feltérképezi a család szociális helyzetét, környezetét, majd felveszi a kapcsolatot az illetékes szakemberekkel, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhatóság.

4.3. Óvodai és iskolai nevelés adatai

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai	
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	2
Óvodai férőhelyek száma (fő)	25

Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)		
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7	17
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	Július-augusztus	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	24	5	20,83%
2016	25	2	8,00%
2017	23	5	21,74%
2018	22	4	18,18%
2019	18	1	5,56%
2020	18	2	11,10%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Intézményi adat

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2008	27	1	42	1	27	0	0	
2009	24	1	42	1	22	0	0	22
2010	20	1	42	1	20	0	0	20
2011	21	1	42	1	19	0	0	19
2012	20	1	25	1	18	0	0	18
2013	25	1	25	1	21	0	0	21
2014	25	1	25	1	18	0	0	18
2015	24	1	25	1	24	0	0	24
2016	25	1	25	1	25	0	0	25
2017	32	1	25	1	23	0	0	23
2018	37	1	25	1	22	0	0	22
2019	35	1	25	1	18	0	0	18
2020	34	1	25	1	18	0	0	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	28	35	63	58	92,1%
2012/2013	23	25	48	43	89,6%
2013/2014	24	22	46	40	87,0%
2014/2015	25	20	45	36	80,0%
2015/2016	22	20	42	34	81,0%
2016/2017	24	15	39	30	76,9%
2017/2018	22	15	37	30	81,0%
2018/2019	20	13	33	28	84,8%
2019/2020	24	13	37	37	100%

A kötelező közoktatási feladatok ellátása teljes körű és helyben történik.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2014/2015	45	6	13,64%
2015/2016	42	9	23,68%
2016/2017	29	9	24,32%
2017/2018	37	12	27,91%

2018/2019	33	4	10,81%
2019/2020	37	5	14,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2011/2012	12
2012/2013	9
2013/2014	7
2014/2015	4
2015/2016	6
2016/2017	6
2017/2018	1
2018/2019	6
2019/2020	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar Önkormányzati adat

4.4.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Fogalmak:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben: kifejtve a 4. pontban
Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvodai, iskolai gyermekvédelmi által
Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások hiányossága	A megelőzés érdekében családsegítő szakember közreműködése
Egészséges életmód hiányossága	Egészséges étkeztetés folytatása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

A Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

A Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Esélyegyenlőségi problémák, amelyekkel a nők találkozhatnak:

- az egyenlőtlen családi feladatmegosztás
- a 45 év felettek esetében a változó képzettségi követelményeknek való megfelelés
- pályakezdők szakmai tapasztalatának hiánya
- munkahelyről a hosszabb idejű távolmaradás (gyermekvállalás, szakmai ismeretek frissítése)
- jövedelmek, a munkahelyi előmenetel lehetőségének egyenlőtlensége
- szolgáltatási hiányosságok (bölcsőde, óvoda)

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2008	10,5%	7,5%	9,0%
2009	11,7%	7,2%	9,5%
2010	10,9%	9,2%	10,1%
2011	10,4%	7,2%	8,8%
2012	7,2%	7,4%	7,3%
2013	3,0%	3,0%	3,0%
2014	5,1%	4,1%	4,6%
2015	5,00%	3,50%	4,25%
2016	3,80%	4,00%	3,90%
2017	4,60%	3,30%	3,95%
2018	3,90%	3,70%	3,80%
2019	1,83%	2,35%	2,09%
2020	3,27%	3,78%	3,53%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele közfoglalkoztatási programokban

A közfoglalkoztatási programokban egyaránt részt vesznek a nők és a férfiak is.

év	részvevők száma	részvevő nők száma
2008	10	7
2009	12	8
2010	26	17
2011	38	22
2012	62	44
2013	68	44
2014	74	50
2015	54	28
2016	54	39
2017	43	34
2018	33	25
2019	23	15
2020	17	11

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk Magyarországon az alkalmazásban álló férfiak és nők átlagos fizetése között mintegy 20-25 különbség tapasztalható a férfiak javára. A munkahelyi lehetőségek egyenlőtlen volta nemcsak a jövedelmek terén, hanem a munkahelyi előmenetel kapcsán is jelentkezik.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

5.2.A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A településen bölcsőde, családi napközi nem működik.

A településen a kisgyermek napközbeni felügyeletét a Szent Ágoston Katolikus Általános Iskola és Óvoda Harkakötönyi Tagintézménye látja el.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)²

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a gyermekorvos és védőnői ellátáson keresztül biztosított.

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2008	1	28	28
2009	1	26	26
2010	1	30	30
2011	1	28	28
2012	1	25	25
2013	1	35	35
2014	1	29	29
2015	1	32	32
2016	1	33	33
2017	1	32	32
2018	1	29	29
2019	1	26	26
2020	1	32	32

² Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A település egy védőnői körzetként működik. A 3 év alatti gyermekek védőnői felügyelete, a megfelelő szakmai hozzáértés a településen rendelkezésre áll.

A családtervezés, anya-és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A szociálisan nehéz helyzetben lévő várandós anyák és gyermekek fokozott figyelemben részesülnek családlátogatások, személyes elbeszélgetések formájában.

A családtervezéssel kapcsolatos felvilágosító ismeretekkel az iskolában találkoznak a gyermekek a védőnő tájékoztatása során.

A védőnő különösen nagy figyelmet fordít a csecsemők egészséges fejlődésére, tanácsadás, baba-mama klub.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak jellemzően a családon belül marad, az erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen. Az esetek többségére már a megtörténtét követően jóval később derül fény.

A gyermekvédelmi-, a védőnői hálózat, a szociális területen dolgozók segíthetnek a családon belüli erőszak megelőzésében.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A településen jelenleg nincs anyaotthon, családok átmeneti otthona. A megyében pld: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona Kecskeméten, Családok Átmeneti Otthona Kiskunhalason, Kapocs Segítő Szolgálat Családok Átmeneti Otthona Kiskunfélegyházán, Menedékváros Családok Átmeneti Otthona Kiskunmajsán található.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2010	3	2
2011	3	2
2012	3	2
2013	3	2
2014	3	2
2015	3	2
2016	3	2

2017	3	2
2018	3	2
2019	3	2
2020	3	2
2021	3	2
2022	3	2
2023	3	2
2024	3	2

Az Alaptörvény XV. Cikkére visszatérve vizsgálható, hogy érvényesül-e a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A nők részvételére nem csak a női nem jelenléte miatt van szükség, hanem mert ez szolgálja a közös érdekeket.

Harkakötöny Község Önkormányzat képviselő-testületében már évek óta képviselteti magát a női nem. Jelenleg ketten látnak el képviselői teendőket.

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Preventív és szűrő tevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítás
Alacsony jövedelemmel rendelkező, gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során az érintettek informálása
A munkaerőpiacra történő visszatérés mérséklési a szegénység kialakulásának kockázatát, nem megoldott a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, nyári szünet)	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése, pénzügyi lehetőségek figyelembevétele, az igényekhez való igazítása
GYES-ről, GYED-ről munkába visszatérő nők helyzete, nehéz az ismételt munkába állás	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeiben folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

„Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában. A születéskor várható élettartam 2007-ben férfiak esetében 69,19 év volt, a nőknél 77,34 év, az EU-átlagtól az elmaradás nők esetén 4,5 év, férfiak esetén 6,5 év. *(Forrás: EUROSTAT)*

Az **Idősügyi Nemzeti Stratégia** építeni kívánt az idősök véleményére, az idősellátáshoz kapcsolódó gyakorlati szakemberek tudására, a meglévő hazai és külföldi „jó gyakorlatokra” annak érdekében, hogy az itt megfogalmazott irányelvek a gyakorlati munkában alkalmazhatók legyenek.

Az időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind pro-aktív (megelőző), mind reaktív megközelítéseket tartalmaznak.

A WHO szerint a 60–74 év közöttiek az idősödők, a 75–89 évesek az idősök és a 90 év fölötti személyek a nagyon idősök – magyar fordításban a nem egészen jól hangzó „aggok”.

A Stratégia szempontjából e három korcsoportot együttesen tekintjük idősöknek, bár a hazai munkaerő-piaci sajátosságok okán már a 45 éven felüliek is szeniorokként kezelendők.

Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz.

A társadalmi részvétel vagyis az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában.

A közösségleg aktív lét azt feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

A Stratégia hosszú távú keresztmetszetű, a jelenre és a jövőre is fókuszál, legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig.

Idősügyi Nemzeti Stratégia elvei

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,

- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már a fiatalkorban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

Beavatkozási területek:

- A humánszolgáltató és védelmi rendszerek szolgáltatásait igénybe vevők jogainak fokozott védelme, az érdekérvényesítési képességük fejlesztése.
- Az időskori jövedelembiztonság az aktív életszakaszban alapozódik meg.
- Az idősellátás modernizációja, a humánszolgáltató és védelmi rendszerek egyre inkább a célcsoport szükségleteihez és igényeihez történő fejlesztésével, az akadálymentes hozzáférés feltételeinek megteremtése.
- A humánszolgáltatási és védelmi rendszerek transzparenciájának biztosítása folyamatos minőségirányítási rendszerfejlesztés, a célcsoport aktív részvétele mellett.
- A sikeres idősödés kulcskomponenseinek erősítése: fizikai és szellemi aktivitás, mentális egészség, helyes táplálkozás, társas támogatás.
- Az idősek ellátása területén humánerőforrás- (hivatásos és laikus segítők, önkéntesek, családtagok) fejlesztés: képzés, személyiségfejlesztés, szervezetfejlesztés, „burn-out” prevenció.
- A mindenki számára hozzáférhető – érthető és érzékelhető – e-learning, e-információ és az e-szolgáltatások továbbfejlesztése, elérésükhöz történő hozzáférés és hozzájutás támogatása, célzott programok az idősek számára az IKT-szolgáltatásokhoz való szélessávú hozzáférés biztosítására és a digitális tudás fokozása érdekében.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az időskorú, egészségügyi, szociális okból, vagy rossz mentális-és fizikai állapotban levő, esetlegesen egyedül élő, illetve más okból veszélyeztetett személyekkel elsősorban a szociális ellátórendszer keretén belül a tanyagondnokok és a házi gondozók tartják a kapcsolatot, s ha olyan körülményt észlelnek, akkor azonnali intézkedést kezdeményeznek.

Egyre több olyan háztartás van, amelyben idős személyek élnek. Minél idősebb személyről van szó, annál nagyobb az esélye annak, hogy az illető egyszemélyes háztartást tartson fenn. A statisztikai adatok alapján az utóbbi években erősödni látszik az a tendencia, hogy az idős emberek ameddig csak el tudják látni magukat, még a megözyegyülés után sem költöznek össze gyermekeikkel, unokáikkal, hanem megpróbálnak önállóan élni. Ennek ellenére a családi kapcsolatoknak nagy jelentősége van az idős emberek életében.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú; és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék.

Időskori demográfiai folyamat jellemzői:

- növekszik az idősek aránya országosan
- az átlagéletkor várhatóan nő
- a nők élettartama lényegesen hosszabb

6.1.számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2008	124	128	96,9%
2009	129	117	110,3%
2010	144	123	117,1%
2011	148	117	126,5%
2012	151	105	143,8%
2013	151	101	149,5%
2014	151	105	143,8%
2015	154	106	145,28%
2016	157	106	148,11%
2017	167	106	157,55%
2018	168	107	157,01%
2019	171	110	155,45%
2020	174	106	164,15%
2021	167	102	163,73%
2022	163	103	158,25%

2023	164	102	106,78%
2024	160	99	161,61%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Önkormányzati adat

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2008	99	150	249
2009	99	143	242
2010	99	142	241
2011	98	145	243
2012	95	152	247
2013	92	146	238
2014	90	138	228
2015	90	137	227
2016	86	138	224
2017	88	132	220
2018	91	136	227
2019	93	129	222
2020	97	129	226
2021	72	125	207
2022	73	129	202
2023	71	131	202
2024	72	124	196

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Időskorúak járadéka

Az 1993. évi III. törvény 32/B-32/E §-a valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 14.§-a szabályozza az ellátást.

Az időskorúak járadéka a megélhetési jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. AZ ELLÁTÁS HAVI ÖSSZEGE JÖVEDELEMMEL NEM RENDELKEZŐ JOGOSULT ESETÉBEN az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2015. évben 28.500 Ft) : a) a házastársával, élettársával közös háztartásban élő, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy esetében 80 %-a, (jelenleg: 22.800 Ft) b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött de 75. évesnél fiatalabb személy esetében 95 %-a, (jelenleg: 27.075 Ft) c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy esetében 130 %-a, (jelenleg: 37.050 Ft). JÖVEDELEMMEL RENDELKEZŐ JOGOSULT ESETÉN az a) vagy b) vagy c) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete. Ha az ellátás összege a havi ezer Ft-ot nem éri el, a jogosult részére ezer Ft összegű ellátást kell megállapítani.

Időskorúak járadékának megállapítása 2013. március 1-től a Járási Hivatalok hatáskörébe tartozik.

Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	3
2009	4
2010	4
2011	5
2012	4
2013	4
2014	3
2015	3
2016	3
2017	2
2018	1
2019	1
2020	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar Járási Hivatal

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő.

Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket, különösen gyakori a depresszió kialakulása.

6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon 3 %.

A munkaerő-piaci részvétel tekintetében nem csak a 60 éven felüli korosztály mondható problematikusnak, hanem az idősödő (50-60 év körüli), még aktív korú korosztályoké is.

A hazai időspolitikát hosszú évtizedeken keresztül, sőt jellemzően ma is klasszikus időspolitikát jelent.

Az idős társadalomról való gondoskodás különböző formáiról alapvetően az 1993. évi III. törvény, „A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról” rendelkezik, mely a különböző pénzbeli és személyes szociális gondoskodási formákat veszi lajstromba.

A pénzbeli ellátások körében a saját jogú nyugdíjjal nem rendelkezők rendszeres szociális segélyre, a rossz egészségi állapothoz kötődő közgyógyászati ellátás, ill. néhány további szükségletre fókuszáló ellátás – pl. lakásfenntartási támogatás – emelhető ki.

A nem klasszikus nyugdíjas (és rokkant nyugdíjas) réteghez képest az idősebb korosztály első megjelenése a tartós munkanélküliség kezelése kapcsán merült fel, 1997-en vezették be az aktív korúak rendszeres szociális segélyét, mely a Munkaügyi Központok által a munkaerő piacra nem visszajuttatható – jellemzően idősebb ill. alulképzett – munkanélküliek számára nyújtott rendszeres havi ellátást.

Ekkor jelenik meg először az a gondolat is, hogy a foglalkoztatáspolitikai (munkaügyi) és a szociális szolgáltatásokat egymással párhuzamosan, együtt kellene biztosítani ennek a rétegnek.

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a rendszerváltás óta a munkaerőpiacról kivált vagy kiszorult idősebb korosztály stagnáló vagy romló életkörülményei miatt részben visszatérne a munkaerőpiacra.

A munkaerőpiacon azonban az EU csatlakozás ellenére nem bővült a munkahely-kínálat, sőt a munkaerő-kínálata növekedett, így a régebben kivált idősebb korosztály számára nehéz az ismételt munkába lépés, amely mögött a személyes ismeretek, tudások és kompetenciák szűkös vagy hiányos voltán kívül a feketegazdaság jelenléte is megfogalmazható.

Az inaktívok, különösen a nők munkaerőpiacra történő bevonása – mint EU követelmény – nehezebb hazánkban, annak ellenére, hogy a nők iskolai végzettsége lehetővé tenné sok esetben a munkavállalást.

Forrás: Idősebb munkavállalókkal kapcsolatos politikák Európában és Magyarországon

b) tevékeny időskor

A munkaadók a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé szívesen alkalmazzák, a nyugdíjasok jövedelmi helyzetükre tekintettel szívesen létesítenének munkahelyet, végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre az esély csekély, kivéve, ha speciális tudással, gyakorlattal rendelkeznek, amelyet a munkaadó nem tud más személy foglalkoztatásával megoldani.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A legtöbb vállalkozásnál kevésbé, vagy egyáltalán nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadással kapcsolatos hasznosságát. Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók alkalmazását. Ugyanakkor a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	57	8	14%	25	6	24%
2009	59	6	10%	27	5	19%
2010	63	7	11%	29	5	17%
2011	55	6	11%	25	6	24%
2012	44	7	16%	17	9	53%
2013	18	3	17%	9	7	78%
2014	27	4	15%	12	8	67%
2015	25	4	16%	15	8	53%
2016	22	2	9%	8	6	75%
2017	22	2	9%	11	9	82%
2018	21	3	14%	9	6	67%
2019	11	5	45%	7	4	57%
2020	19	6	32%	13	10	77%

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	154	0	6	18
2016	157	0	4	24
2017	167	0	3	37
2018	168	0	4	33
2019	171	0	5	30
2020	174	0	5	30
2021	167	0	3	34
2022	163	0	3	46
2023	164	0	6	57
2024	160	0	6	54

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Önkormányzati
adat

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyedül élők aránya magas (nők)	Aktivitást segítő programok szervezése
Preventív és szűrőtevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása
Idősök nappali ellátása nem megoldódott	Idősök nappali ellátásának biztosítása
Idős személyek közösségi programokban való csoportos részvétele	Idősbarát szolgáltatások, programok, kirándulások szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Fogyatékkal élő munkavállaló, az aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

(Flt. 57/B §.)

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A községben fogyatékkal élők pontos számáról nincs nyilvántartásunk, csak az önkormányzatnál megforduló ügyfelek alapján megbecsült adatokkal rendelkezünk.

A megváltozott munkaképességű munkavállalók sajátos problémája, hogy jelenleg nincsenek olyan munkahelyek, amelyek őket tudnák foglalkoztatni.

Harkakötöny községben fogyatékossgal élő személyek nappali ellátása nem biztosított.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2012	21	22	43
2013	19	22	41
2014	18	19	37
2015	14	21	35

2016	16	18	34
2017	16	18	34
2018	8	21	29
2019	8	20	28
2020	7	22	29
2021	8	17	25
2022	7	17	24
2023	4	17	21
2024	4	17	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a muunkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

[2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról](#)

7.3.1. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség

Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

90%-ban biztosított.

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A középületek nem akadálymentesek	A középületek akadálymentességének biztosítása, pályázatok figyelése önerő hiánya miatt

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A településen az alábbi civil szervezet működik:

- Sporthorgász Egyesület
- Harkakötönyi Vadász Egyesület
- Kicsiny Falunk Kötöny Mozgalom
- Harkakötöny Községért Alapítvány

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség:

- Halasi Többcélú Kistérségi Társulás
- Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás
- Települési Önkormányzatok Szövetsége
- Kiskunsági-Víziközmű Szolgáltató Kft.
- Vakáció Kht.
- Szákszorszépöld Egyesület

Testvérvárosi települések:

Walim, Lengyelország
Maksa, Románia

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Az elfogadott dokumentum Harkakötöny község honlapján elérhető lesz, amely alapján az állampolgárok megismerik az esélyegyenlőségi programot, intézkedéseket és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT részletei

9.1. A helyzetelemzés megállapításainak összgezése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Mélyszegénységben élő és más lakosok közötti életszínvonal közötti eltérés	Folyamatos közfoglalkoztatás a mélyszegénységben élők helyzetének javítására

Gyermekek	Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvodai, iskolai gyermekvédelmi által
	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások hiányossága	A megelőzés érdekében családsegítő szakember közreműködése
	Egészséges életmód hiányossága	Egészséges étkeztetés folytatása
Nők	Preventív és szűrő tevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítás
	Alacsony jövedelemmel rendelkező, gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során az érintettek informálása
	A munkaerőpiacra történő visszatérés mérséklési a szegénység kialakulásának kockázatát, nem megoldott a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, nyári szünet)	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése, pénzügyi lehetőségek figyelembevétele, az igényekhez való igazítása
	GYES-ről, GYED-ről munkába visszatérő nők helyzete, nehéz az ismételt munkába állás	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeiben folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést
Idősek	Egyedül élők aránya magas (nők)	Aktivitást segítő programok szervezése
	Preventív és szűrőtevékenységek a magas előfordulású megbetegedésekre	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása
	Idősek nappali ellátása nem megoldódott	Idősek nappali ellátásának biztosítása
	Idős személyek közösségi programokban való csoportos részvétele	Idősbarát szolgáltatások, programok, kirándulások szervezése
Fogyatékkal élők	A középületek nem akadálymentesek	A középületek akadálymentességének biztosítása, pályázatok figyelése önerő hiánya miatt

9.2. A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
------------	---	--

Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Folyamatos közfoglalkoztatás a mélyszegénységben élők helyzetének javítására	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foglalkoztatási Osztály ▪ Kiskunhalasi Szolgálat, ▪ Gyermekjóléti Családsegítő ▪ Polgármester
Gyermekek	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvodai, iskolai gyermekvédelmi által	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő • Óvoda • Iskola • Polgármester
	A megelőzés érdekében családsegítő szakember közreműködése	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő • Gyermekjóléti Szolgálat vezető
	Egészséges étkeztetés kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> • Önkormányzati Konyha • Polgármester, élelmezésvezető
Idősek	Aktivitást segítő programok szervezése	<ul style="list-style-type: none"> • Családgondozó • Polgármester
	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> • Védőnői Szolgálat • Polgármester, védőnő
	Idősek nappali ellátásának biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> • Polgármester
	Idősbarát szolgáltatások, programok kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> • Családgondozó • Polgármester
Nők	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítás	<ul style="list-style-type: none"> • Védőnői Szolgálat • Polgármester, védőnő
	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során az érintettek informálása	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekjóléti Szolgálat, Családgondozó • Polgármester
	A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése, pénzügyi lehetőségek figyelembevétele, az igényekhez való igazítása	<ul style="list-style-type: none"> • Intézmények (óvoda, iskola) • Polgármester
	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeiben folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést	<ul style="list-style-type: none"> • Intézmények vezetői (Óvoda, Iskola) • Gyermekjóléti Szolgálat és Családsegítő • Polgármester
Fogyatékkal élők	A középületek akadálymentességének biztosítása, pályázatok figyelése önerő hiánya miatt	<ul style="list-style-type: none"> • Polgármester

9.3. Jövőképünk

Fontos számunkra a mélyszegénységben élők életminőségének folyamatos javítása.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek, gyermekek testi és lelki fejlődését, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítását, megtartását és fejlesztését. Biztosítani kell számukra az elérhetően legjobb óvodai és iskolai ellátást, a tanuláshoz való hozzájutást, hogy egyetlen jó

képességű gyermek se maradjon ki a tanulás lehetőségéből a család esetlegesen rossz, vagy nehéz anyagi helyzete miatt, hogy a szabadidejük hasznos eltöltésének tárgyi és személyi feltételeit megteremtjük, hogy segélykiáltásaikat akkor is meghalljuk, ha nem mondják, hogy problémájuk van.

Folyamatosan odafigyelünk arra, hogy az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásait biztosítsuk, életminőségüket javítsuk, a tevékeny időskorra és a nemzedékek közötti szolidaritásra. A községi könyvtár után a megújuló és mennyiségében jelentősen növekvő könyvállomány, valamint az ingyenesen használható Internet segíthet az idős embereknek is szabadidejük hasznos eltöltésében.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a szülői és munkahelyi feladatok összeegyeztetését, az egyenlő esélyek érvényesülését. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az azonos munkáért azonos bér elvnek a mindennapokban való érvényesülését. Az anyaság a nők egyik legfontosabb eleme, célja. Biztosítani kell, hogy az óvodába már 3 éves kor alatt is felvegyük azokat a gyerekeket, akiknek az édesanyja munkába akar – vagy tud állni. Segíteni kell a nőket a GYES-GYED ideje alatt a gyermeknevelésben (Védőnői Szolgálat, Gyermekvédelmi Szolgálat) és a GYED után a munkaerőpiacra való visszajutásban.

Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a fogyatékos emberek másokkal egyenrangú állampolgároként, a közösség elismert tagjaiként élhessenek. A fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférésre, az akadálymentesítésre.

9.4. Megvalósítás

a.) A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

b.)A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

c.) Monitoring és nyilvánosság

Harkakötöny Község Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programjában fontos szerepet tölt be a program megvalósulásának nyomon követése. Ennek eszközei:

1. Az eredményesség értékelése, ellenőrzése két évente történik. Az értékelés eredményeinek nyilvánosság tétele kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő figyelmet kell fordítani.
2. Szükséges minden elérhető eszközt bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.
3. Két évenkénti értékeléskor feltárt hiányosságok felszámolására külön intézkedési tervet kell készíteni, amelyben meghatározásra kerülnek a célkitűzések, tevékenységek, felelősök.

d.) Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

e.) Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.

- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így

o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.

o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a

befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak

f.)Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

g.) Konzultáció és visszacsatolás

Harkakötöny Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a település minden polgárának életét érinti, ezért Harkakötöny Község Önkormányzata vállalja, hogy a programot a Képviselő-testületi véleményezés és elfogadás után széleskörű konzultációra bocsájtja az esetleges konzultációra vonatkozó javaslatok érdekében.

h.) Elfogadás módja és dátuma

I. A Harkakötöny Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Harkakötöny Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a .../2025.(XII.11.)Kt. számú határozatával elfogadta.

Harkakötöny, 2025. december 11.

Brassó Imre Albert
polgármester

dr. Rékasi Cecília
jegyző

Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési terve

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiához	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Főállású közmunkában történő foglalkoztatás	Mélyszegénységben élő és más lakosok közötti életszínvonal közötti eltérés	Mélyszegénységben élő családok közötti életszínvonal csökkenjen	önkormányzati költségvetés	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011-2020) „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába”	Közfoglalkoztatás és biztosítása pályázat útján	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Emelkedő életszínvonalú családok száma	1 hosszabb távú közfoglalkoztatási program, 10 fő közfoglalkoztatott	Belügyminisztériumi támogatásból fenntartható	--
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	Átlagban csökken a gyermekek életszínvonala	Ne növekedjen a gyermekek közötti életszínvonal különbség	Gyermekjóléti és gyermekvédelmi beszámoló önkormányzati költségvetés	„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának	A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	Polgármester Gyermekjóléti Szolgálat, családsegítő Óvoda, iskola	2027. 12. 31. (péntek)	Emelkedő életszínvonalú családok, gyermekek száma	Gyermekek otthoni életkörülményeinek figyelemmel kísérése, 1 fő családsegítő által, 1 fő tanyagondnok, tanyagondnoki	Önkormányzati forrásból fenntartható	--

					2021-2024. évre szóló kormányzati intézkedési terve					busz használatával, valamint az óvónő, tanárok rálátása, jelzése, a gyermek életszínvonalán.		
2	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások, programok szervezése, bővítése, szakemberek képzése	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások hiányossága	Prevenációs gyermekvédelmi szolgáltatások szervezése, bővítése, veszélyeztetett családok, gyermekek számának csökkentése	önkormányzati költségvetés	Nemzeti Ifjúságági Stratégia 2009-2024	Gyermekvédelmi szolgáltatások figyelemmel kísérése	Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő	2027. 12. 31. (péntek)	Programok száma, veszélyeztetett családok, gyermekek száma	1 fő családszolgáltató, 1 fő gyermekjóléti szolgáltató által a veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése. 1 fő tanyagondnok, tanyagondnoki busszal a gyermekek beszállítása óvodába, iskolába.	önkormányzati, egyéb forrás	--
3	Egészséges étkeztetés kialakítása	Egészséges életmód hiányossága	Egészséges életmód	önkormányzati költségvetés, normatíva	Egészséges táplálkozás mint hosszú távú preventív program: OKOSTÁNYÉR® 6–17 éves gyermekeknek GYERE Gyermekek Egészsége Program	Egészséges étkeztetés biztosítása	Polgármester Élelmezésvezető	2027. 12. 31. (péntek)	Emelkedő egészséges életmódú gyermekek száma	továbbra is az 1 db konyha működtetése	önkormányzati és állami támogatásból fenntartható	--
III. A nők esélyegyenlősége												

1	Prevenációs szemlélet erősítése, szűrővizsgálatok biztosítása	Prevenációs szolgáltatások ismeretének hiánya, magas előfordulású betegségek	Népbetegségek kialakulásának megelőzése	önkormányzati költségvetés	„A Nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	Prevenációs szűrővizsgálatok biztosítása, figyelemmel kísérése	Védőnő, Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Meghirdetett szűrések száma, résztvevők száma	1 mellrákszűrés, 1 db hallásvizsgáló fülhallgató, 1 db digitális hitelesített állványos mérleg	Önkormányzati, és pályázati forrásból fenntartható	--
2	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása	Gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Anyagi, szociális körülmények javítása	önkormányzati költségvetés Éves gyermekvédelmi beszámoló	„A Nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	Szociális, gyermekvédelmi szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása, érintettek informálása	Gyermekjóléti Szolgálat Családsegítő Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Programok száma, résztvevők száma	Gyermekjóléti szolgálat, Családsegítő további működtetése	Önkormányzati és egyéb források	--
3	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése	Munkaerő-piacra történő visszatérés mérséklése a szegénység kialakulásának kockázatát, nem megoldott a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, nyári szünet)	Gyermekek napközbeni ellátása	Gyermekjóléti, és gyermekvédelmi beszámoló Önkormányzati költségvetés	A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia- Irányok és Célok (2020-2021)	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózat működtetése	Intézmények (óvoda, iskola) Családsegítő Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Gyermekek száma	Nyáron 1 fő óvónő, 2 dajka, óvoda intézményének használata	Önkormányzati és pályázati forrásból fenntartható	--
4	GYES-en, GYED-en lévő anyákkal az önkormányzatban és intézményeikben folyamatos kapcsolattartás	GYES-ről, GYED-ről munkába visszatérő nők helyzete nehéz	Nők visszatérésének segítése az ismételt munkába álláshoz	Gyermekjóléti beszámoló	„A Nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	GYES-en, GYED-en lévő munkatársakkal a folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési	Intézmények vezetői (óvoda, iskola) Gyermekjóléti Szolgálat Családsegítő Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Felvett kapcsolatok száma a GYED-en, GYES-en lévő munkatársakkal	Gyermekjóléti szolgálat, családsegítő további működtetése, minden hónapban a szolgálatnál tájékoztatások	Önkormányzati forrásból	--

	ás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről, amely elősegíti a visszailleszkedést					lehetőségekről				tartása, képzésekről, munkalehetőségekről		
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Az idősek esélyegyenlőségét javító aktivitást segítő programok	Magas az idősek és az egyedül élők aránya	Magányosság, elszigetelődése, megelőzése, idősek életminősége javul	önkormányzat költségvetése	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Az aktivitást megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások kialakítása	Családgondozó Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Programok száma, résztvevők száma	1 db Segítő Kezek program, 3 fő közfoglalkoztattott, további laptopok, internet hozzáférés biztosítása Évente 3 kirándulás szervezése, vonattal, vagy busszal, 1 fő kísérő biztosítása	Belügyminisztériumi támogatás önkormányzati forrás	--
2	Szűrővizsgálatok biztosítása	Magas előfordulású betegségek, az ezzel kapcsolatos ismeretek hiánya	Népbetegségek kialakulásának megelőzése	védőnői beszámoló önkormányzat költségvetése	„Egészséges Magyarország 2014-2020” Idősügyi Nemzeti Stratégia „Nemzeti Népegészségügyi Stratégia 2017-2026”	Szűrővizsgálatok biztosítása (látás, hallás, koleszterin, vérnyomás, vércukor, stb), illetve ezek figyelemmel kísérése	Védőnő Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Meghirdetett szűrések száma, résztvevők száma	1 mellrákszűrés, 1 db hallásvizsgáló fülhallgató, 1 db digitális hitelesített állványos mérleg méhnyakrák	önkormányzati, pályázati forrásból fenntartható	--

										szűrés		
3	Idősbarát szolgáltatások, programok kidolgozása	Idős személyek közösségi programjainak hiánya	Idős személyek magányának feloldása, társasági élet	Tanyagondnoki beszámoló önkormányzat költségvetése	Idősügyi Nemzeti Stratégia „Segítő Kezek” idősügyi országos mintaprogram	Idős személyek közösségi programokban való csoportos részvétele	Családgondozó Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Kidolgozott programok és résztvevők száma	Internet hozzáférés biztosítás, digitális kompetenciák fejlesztésére évente egy alkalommal előadás szervezése, Évente 3 kirándulás szervezése, 1 fő segítővel	Belügyminisztériumi támogatás önkormányzati forrás	--
4	Idősek nappali ellátásnak biztosítása	Idősek nappali ellátása nem megoldott.	Idősek nappali ellátásának biztosítása, Idősek Klubja létrehozása	önkormányzat költségvetése	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Idősek nappali ellátásának megszervezése	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Ellátottak száma, ellátást kérők száma.	Gyermekjóléti szolgálatnak fenntartott intézmény szobáinak használata A Halasi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott szociális intézményben az idősek elhelyezésének biztosítása	Önkormányzati és pályázati forrásból fenntartható	--
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Középületek akadálymentesítése	A középületek részben akadálymentesek	Középületek teljes akadálymentesítése.	Önkormányzat költségvetése	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Pályázat figyelés, akadálymentesítés.	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Komplex akadálymentesített középületek száma.	Hivatal, Művelődési házban történő teljes akadálymentesítés	Önkormányzati, pályázati forrás	--

									sités		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--